Det här verket har digitaliserats vid Göteborgs universitetsbibliotek.
Alla tryckta texter är OCR-tolkade till maskinläsbar text. Det betyder att du kan söka och kopiera texten från dokumentet. Vissa äldre dokument med dåligt tryck kan vara svåra att OCR-tolka korrekt vilket medför att den OCR-tolkade texten kan innehålla fel och därför bör man visuellt jämföra med verkets bilder för att avgöra vad som är riktigt.

This work has been digitized at Gothenburg University Library.
All printed texts have been OCR-processed and converted to machine readable text. This means that you can search and copy text from the document. Some early printed books are hard to OCR-process correctly and the text may contain errors, so one should always visually compare it with the ima-ges to determine what is correct.

GÖTEBORGS UNIVERSITET

N:R 35 (1338). 25:TE ÅRG. VANLIGA UPPLAGAN. LÖSNUMMERPRIS: 12 ÖRE.

ILLUSTRERAD TIDNING FÖR KVINNAN OCH HEMMET

IDUN

GRUNDLAGD AF FRITHIOF HELLBERG

SÖNDAGEN DEN 1 SEPTEMBER 1912.

HUFVUDREDAKTÖR OCH ANSV. UTGIFVARE: JOHAN NORDLING.

BITR. REDAKTÖR: ERNST HÖGMAN.
RED.-SEKRETERARE: ELIN WÄGNER.

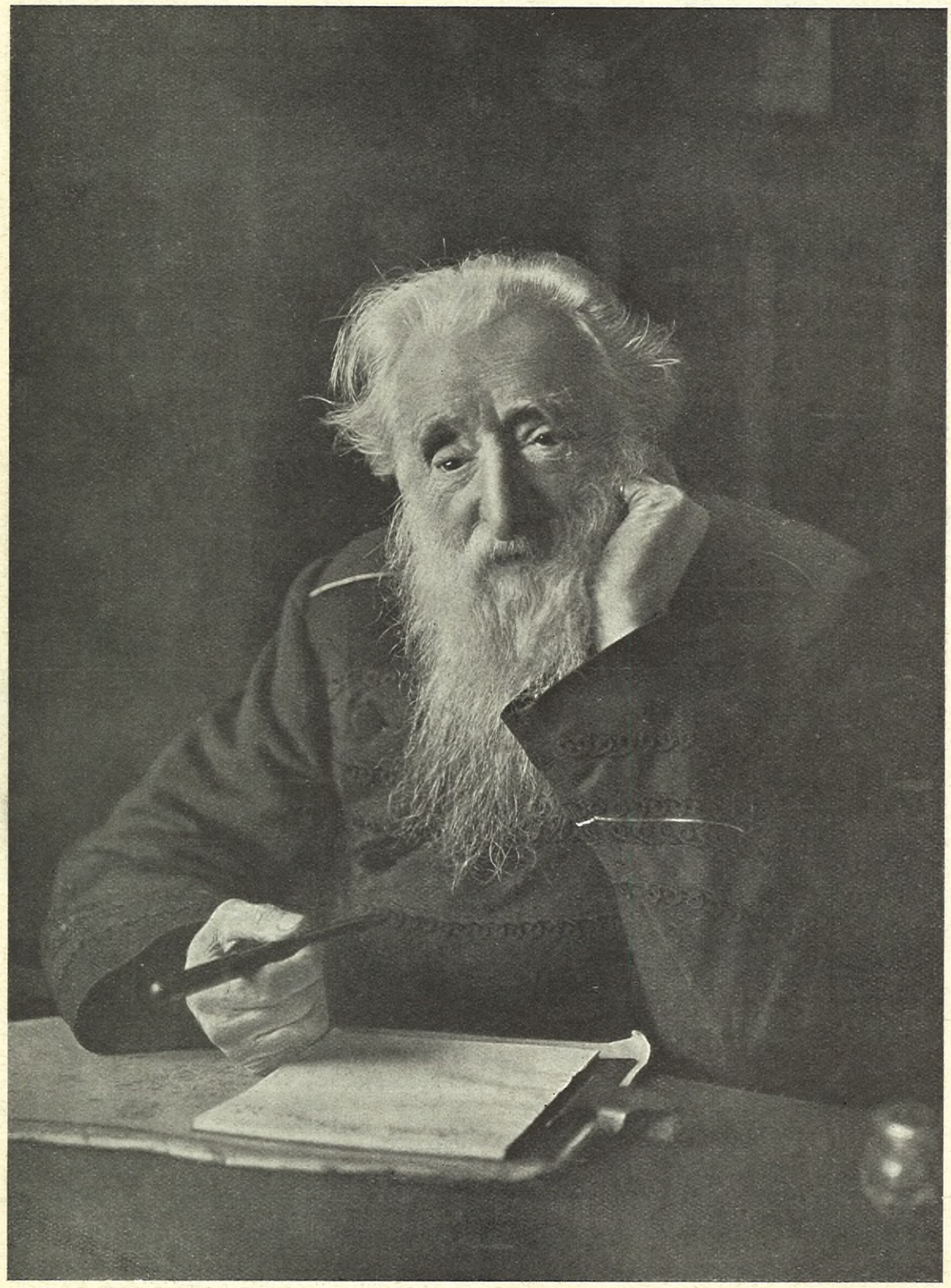

WILLIAM BOOTH.
FRÄLSNINGSARMÉNS SKAPARE.

FRÄLSNINGS-GENERALEN.

WILLIAM BOOTH ÄR DÖD, I SITT åttiofjärde år, och hela världen talar just nu om honom. Hans ögons ljus släcktes innan han dog, men under arbetets och årens tyngd och det lekamliga mörkret förblef hans ande oberörd, stark, ung och seende. När vi sätta oss att tänka öfver mannen, slår det oss, att det är en lifskraft öfver denna ande, som mänskligt sedt är oförklarlig och förbryllande. Och vi tycka icke, att det är så märkligt att general Booth gaf världen en frälsningsarmé, som att det enkla hemmet i Nottingham gaf världen William Booth. När det en gång skrifves historia om honom och han ställes vid sidan af gångna tiders profeter och religionsförnyare, skall det visserligen göra hans storhet större och hans gåta mera gåtfull, att han uppstod och verkade i vår trötta tid.

Hur litet kunna vi dock beräkna framtiden och hur orätt göra vi icke att döma den hopplös! Hvad gör det till slut om mänskligheten grubblar sig gammal och trött öfver Gud och världen, smular sönder alla sanningar och uppenbarelser, grämer sig till döds öfver sitt obotliga lidande och ger upp alltsammans, förklarande att den intet kan och intet vet? Det skall ändå en dag uppstå en människa, som kan allt och vet allt! För henne skall det intet betyda, att det hon tror på för länge sedan smulats sönder af andra, som äro lärdare än hon, intet betyda, att den uppgift hon griper sig an med är teoretiskt och praktiskt förklarad olösbar. Hennes hjärta är nytt, som den första människans, och hennes kraft tyckes hämtad ur någon evig källa direkt, icke tagen i arf af tröttarbetade generationer. I omedveten vishet vägrar hon att lyssna till alla sorgsna och varnande stämmor ur det förflutna och bevarar sin tro okränkt och sitt hopp orubbadt.

En sådan människa kan, som William Booth gjorde det, dyka ned bland det djupaste eländet på jorden och därur endast hämta ny kraft, ny kärlek och ny inspiration till uppoffring. Låt oss andra till en jämförelse göra experimentet att blott vandra Mile End Road i Londons East End, där Booth började sitt arbete. Medan vi vandra fram den sorgligaste af gator, söka vi sätta oss in i hvad lifvet betyder för dem, som bo här, och vid gatans slut känna vi oss slagna och förkrossade, ställda mellan valet att förhärda vårt hjärta eller brytas ner af medömkan. Likväl ha vi då kanske endast tänkt

på det som vi se för ögonen, dessa människors hunger och nakenhet, deras usla bostäder, deras förtviflade lefnad. Men för William Booth, som dock visste mer om deras nöd, än vår lifligaste fantasi kan inge oss, stod därtill deras lif i en än ödesdigrare belysning. Han såg en evighet för dessa miljoner, och det slöa och lastbara lif som dessa människor förde var i hans ögon deras enda dyrbara nådatid! Han såg dagligen människor dö efter ett eländigt lif, människor, som haft rätt och möjlighet att vinna en evig salighet! Men med dessa tankar steg han icke upp och anklagade sin Gud. Han forskade icke efter Guds rådslag, han mottog blott sin mission ur hans händer. Han tviflade aldrig ett ögonblick att icke Gud sändt honom med frälsning till de uslaste af sina barn. Och han bevarade ett gladt hjärta och ett muntert sinne inför sin uppgift. Om han talt med tungor eller umgåtts med andar, skulle detta helt visst ha gjort honom betydligt mindre intressant än sådan han nu står framför en, när man gör sig reda för hur han utförde sin Guds befallning. Hans väsens botten var fanatism, men han blef ingen hysterisk och glödande predikant, han ägde skarp blick, praktisk duglighet, uppfinningsrikedom, humor, och han begagnade sina gåfvor i Guds tjänst. Han fann det bättre att Whitechapels krogkunder sjöngo hans sånger på sina varietémelodier än att de icke sjöngo dem alls, fann det bättre att locka folk med trummor och pukor och röda banér än att tala för tomma väggar. Han talade hellre i ett tält eller på en dansbana, än han satt hemma och väntade på att någon anständig lokal kunde anskaffas, liksom han för egen del fann det bättre att bli smutskastad och hånad och knappt äga bröd för dagen åt sig och de sina än att sitta som uppburen metodistpastor i en hygglig medelklassförsamling.

När William Booth började sitt arbete i London, hade han icke någon fälttågsplan, och han skymtade icke ens konturerna af den frälsningsarmé han lämnade vid sin död. Det dagliga arbetet gaf honom uppslagen, som det skulle gifvit andra, blott det att han förstod att rätt begagna sig af dem. Af en tillfällig ingifvelse uppstod ordet frälsningsarmé, det kunde hvem som helst ha funnit på, men genidraget att bokstafligen forma sin skara efter ordet var endast hans. Många kunde väl önska att "gå direkte till själarna och gå till de värsta", men det var han som förstod att de värsta nåddes bäst af dem som varit deras gelikar. "Hvar skall ni få era medhjälpare från?" frågade någon Booth i begynnelsen af hans verk. "Från krogarna", svarade han. Och det var där han tog dem. Den forne lönkrögaren sändes att missionera bland drinkarna, straffången gick ut till tjufvarna och den upprättade kvinnan till de fallna. Så rörande bättringspredikningar, som dessa nya apostlar höllo bland Londons slums, hade väl världen aldrig förr hört. Booth visste också, att det lönade sig icke att komma med straff och evangelium till hungrande och husvilla, och därför måste den lekamliga hjälpen komma först. Där andra välgörenhetsinrättningar slutade, där tog han vid och nådde så "mörkaste England". Hans medhjälpare öfver hela världen ha, som vi veta, i detta som i allt annat troget gått i hans fotspår. I detta arbete bland de mest elända var det som han gaf kvinnorna en stor och ansvarsfull del. Booth förstod att använda den kvinnliga kraften till hängifvenhet och uppoffring. Han hade mod att sätta en kvinna på en chefspost, när hon dugde till det, och hans officerare och soldater fingo i lydnaden för sin kvinnliga öfverordnade lära sig att i frälsningarmén råder intet anseende till kön, endast till stridsduglighet. Man får väl antaga, att det var hustrun, som lärt honom hvad en kvinna duger till i krigstjänst. Kapitlet om samarbetet med hustrun är ett af de vackraste i Booths lif. Hon var frälsningsarméns moder, och han vittnade ofta om att verket endast blef hvad det blef med hennes hjälp. Med detta i minnet finner man det underligt, när i dessa dagar en katolsk biskop förklarar att en gift präst icke kan fylla sitt ämbete. Det är möjligt att "katolicismen står eller faller med celibatet", men det var tillsamman med sin hustru, som Booth reste sin armé!

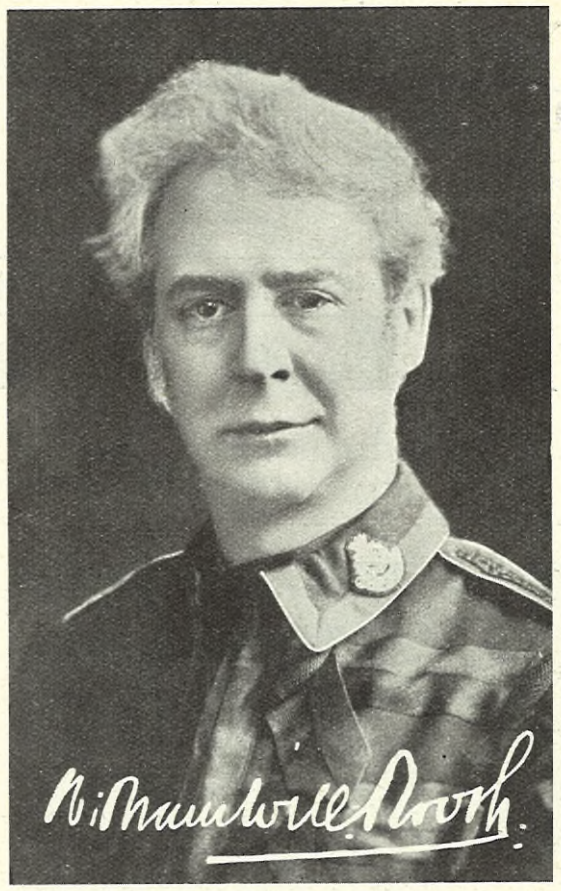

FRÄLSNINGSARMÉNS NYE GENERAL.

Ett vishetsdrag af Booth, hvarigenom han besparade sig och sina anhängare många bekymmer och förhindrade mången anledning till splittring, var att han aldrig inlät sig på att ge sin armé någon mera utformad trosbekännelse. Sedan han bekänt sin tro på den allsmäktige Guden och hans son, människornas frälsare, var det, säger någon, lika omöjligt att få ur honom något närmare om hans religiösa uppfattning som att "hvissla mot en orkan". Han lade an på det praktiska elementet i religionen och uppskattade fromheten hvar han fann den, om hos katoliker, lutheraner eller metodister.

Kanske icke det minst märkliga hos Booth är, att de drag hos honom själf dem vi här sökt antyda, dem kan man läsa ut ur frälsningsarméns verksamhet hvar den än är förlagd. Den visar alltid samma klokhet och praktiska hand i det världsliga, dess folk har samma rådsnarhet att vinna utvägar, och man skall hos dem finna hans muntra och förhoppningsfulla sinne. Booth förstod icke blott att hålla affärerna i ordning och trupperna i disciplin, han gaf armén också något af sin egen anda. Frälsningsarméns historia är väl den anekdotrikaste någon kristen sekt kan uppvisa och full af romantik, men det finns ingen mysticism i den, lika litet som det var, så vidt man vet, någon i Booths egen historia, men därmed blir den som helhet sedd fullt lika underbar.

— — —

Den nye generalen, Bramwell Booth, förutvarande stabschefen, är äldste sonen. Han är mera lik sin mor än sin far, sägs det, så till utseende som till karaktär, har hennes logiska skärpa, hennes grundlighet och djup. Hittills har han, ehuru trådarna samlats i hans händer, frivilligt hållit sig tillbaka och vinner nu därmed att, när han träder fram, vara en för den stora allmänheten och för menige man inom armén alldeles ny man. Inom sin officerskår lär denne "frälsningsarméns Moltke" vara älskad och beundrad och kanske också en smula fruktad. Det berättas om honom, att han först ämnade bli läkare, men slog om och genomgick i stället "gatornas och grändernas universitet". Då han till en början var skygg för offentligt uppträdande, sattes han att arbeta bland ungdomen, och ungdomen har han vunnit helt, sägs det. Stödd på den går han nu att uppta sitt värf som efterträdare till den gamle frälsningsgeneralen.

ELIN WÄGNER.

De kämpande.

DE KÄMPA FÖR LIFVET, DE VILJA EJ falla,
de klänga sig vid våra kläder fast.
Frysande huttra de för våra kalla
pröfvande, mönstrande ögonkast.
Skärande gällt deras röster tigga,
bredande ut sin fattigdoms skam.
Vid våra fötter de nedsjunkna ligga,
hejda oss, hindra oss komma fram.

Salta och brännande tårar dugga
på våra händer, som ej slippa loss.
Böner om hjälp till fradga de tugga,
för sina barn förtvifladt de slåss.
De måste ju lefva, de äga ju armar,
som tvinande längta till arbetets dåd.
De söka en enda som sig förbarmar
och räcker en räddande hand som en nåd.

Hårdt vid ett bleknadt hopp de sig klamra;
släppa de taget, falla de ned.
Hett deras hjärtan af lifshunger hamra,
de måste, de vilja vara med.
Därför de stappla det tröstlösa loppet
och blotta sitt lif vid en gläntad dörr.
Aldrig de kunna förlora hoppet
att resa sitt lif i stolthet som förr.

ERIK LINDORM.

Prenumerationspris:

Vanl. upplagan:		Praktupplagan:	
Helt år	Kr. 6.50	Helt år	Kr. 8.—
Halft år	» 3.50	Halft år	» 4.25
Kvartal	» 1.75	Kvartal	» 2.25
Lösn:r	» 0.12	Lösn:r	» 0.15

Iduns Byrå o. Expedition, Stockholm, Mästersamuelsg. 45.
Redaktionen: Riks 16 46. Allm. 98 03. Kl. 10—4.
Red. Nordling: Riks 86 60. Allm. 4 02. Kl. 11—1.
Verkst. direktören kl. 11—1.
Expeditionen: Riks 16 46. Allm. 61 47. Kl. 9—4.
Annonskontoret: Riks 16 46. Allm. 61 47. Kl. 9—4.
Riks 86 59. Allm. 43 04.

Annonspris:
Pr millimeter enkel spalt:
25 öre efter text. 30 öre å textsida. 20 % förhöjning å särskild begärd plats.
Utländska annonser debiteras 50 öre med 20 % förhöjning å särskild begärd plats.

Idun-Jubileum-Artiklar

I SIN JUBILEUMSARTIKEL DRÖJER fröken Zickerman vid begreppen modernt och vackert och har som den expert inom den tillämpade konstens område hon är många kloka ord att säga om vikten af att vi lära oss skilja på det som är modernt och det som är vackert och föredra det senare. Författarinnan är förhoppningsfull, trots det hon ser det myckna som brister oss, hon tror att ungdomen som växer upp i en tid af skönhetssträfvan skall lära sig stå självständig inför modenyckerna och hålla sig till skönheten.

MODERNT OCH VACKERT.

HUR OFTA HÄNDER DET ICKE att ord, som vi ofta höra, liksom gå oss förbi; vi höra ljudet, men reflektera icke vidare öfver innebörden.

En annan gång — kanske endast genom ett tonfall — lystra vi till, och tänka djupare öfver det, ända till dess vi få klart för oss till hvilket omfång detta lilla ord representerar en motsvarande rörelse inom känslovärlden eller de oss omgifvande yttre förhållandena.

Så gick det mig. Jag satt i en järnvägskupé, där ett par unga flickor oupphörligen upprepade orden "modernt", "omodernt", "stiligt", och bland annat yttrade de: "hemslöjden har så vådligt stiliga tyger, och så moderna som de äro sedan".

Det var just dessa ord som gjorde att jag lystrade till, och då flickorna lämnade kupén, ringde orden i öronen på mig och rent af tvingade mig att tänka öfver hvad de voro uttryck för.

"Hvad är modernt" frågade jag mig. De unga flickorna voro tydligen ytterst moderna. Deras hattar gingo icke in genom kupédörren om de icke lade hufvudet på sned, deras kjolar hade den tillåtna bristen på tyg, och broscher och skärpspännen voro fyra gånger så stora som de borde vara för att vara normala. Moderna voro deras dräkter, men vackra voro de icke — icke enligt något skönhetsbegrepp. Jag hörde nog att de kallade sina dräkter "stiliga" — men stil var det icke i dem. Stiligt är icke detsamma som stil, och modernt är icke detsamma som vackert. Hvad är det då?

Jo, mode är helt enkelt ett uttryck för det nyckfulla och skiftande i människonaturen, och då jag hörde de unga flickorna oupphörligen tala om hvad som var modernt, men aldrig en enda gång nämna ordet vackert, då förstod jag hvilket simpelt ord ordet modernt är och hvilket dåligt inflytande det har på utvecklingen af vår karaktär och uppfattningen af lifvets skönhetsvärden.

Det är nog så, att de flesta barn under sin uppväxttid oftare få höra: "det brukas icke", "det är icke modernt", än de få höra "det är vackert" och blifva därigenom aldrig i besittning af det moraliska modet att sätta sig öfver andras omdöme. Därutaf kommer, att hur fult, hur meningslöst, hur opraktiskt ett mode är, det ändock segrar öfver skönhetskrafvet. Och det inverkar icke endast på det yttre, på ögats kraf, det inverkar äfven förslappande på karaktärsstyrkan och motståndskraften hos oss, ty ett barn som växer upp i ett hem, där det ständigt talas om "hvad andra tänka", "hvad andra bruka" måste bli osjälfständigt och missnöjdt och som fullvuxet få kämpa hårda strider endast för att bevara skenet.

Och fruktan för skenet är det nog som kraftigast motverkar den konstnärliga rörelse, som nu under ett halft århundrade arbetat för att väcka en djupare skönhetskänsla hos oss. Men den hinner aldrig att slå rötter nog starka att bära den blomma som heter eget omdöme.

Jag kom att tala om detta med en person som svarade mig: "Ja, det är nog dumt att vara slaf under modet, men hur fult man tycker ett mode är att börja med, vänjer man sig vid det och slutar med att finna det vackert". Är icke en sådan uppfattning bevis för hur grunda rötternas fästen äro, ty så fort modet växlar börjar samma gång igen och man skrattar åt sig själf som funnit det förgångna modet vackert. Vore skönhetskänslan djupt och säkert rotad skulle den osvikligt reagera mot allt oskönt och gifva oss mod att — trots modet — skapa vår omgifning efter vårt eget skönhetsbegrepp.

Och hvilken styrka skulle det ej skänka åt vårt handtverk, vår konstslöjd och hemslöjd om fordran på gedigenhet och skönhet vore större än fordran på "moderna nyheter". Arbetaren lider af detta. Innan skickligheten och arbetsintensiteten är drifven till sin höjd och varan för arbetaren skulle kunna blifva inkomstbringande, är den omodern och värdelös. Och ytterst svårledda bli därigenom många af de såväl konstnärliga som sociala rörelserna.

De unga flickornas yttrande att hemslöjdens tyger voro moderna gaf mig mycket att tänka på. Skulle hela hemslöjdsrörelsen vara en tillfällig rörelse, beroende af modets nycker? Jag tror icke det, ty hemslöjden har — allt sedan ett allvarligt arbete började för dess upparbetande — stadigt utvecklats och har alla förutsättningar för att icke behöfva vika för några tillfälliga moder. Största faran ligger uti att den stora allmänheten missförstår hemslöjdens innebörd och tillåter att hemslöjden göres — icke till ett arbete för de små och fattiga, utan till en stil som fabrikerna godtgöra sig.

Man kan knappast gå förbi en enda affär utan att se annonseradt: "hemslöjdsmöbler", "handväfdt" eller liknande, och de mönster som för den verkliga hemslöjden med möda och kostnad utarbetats, utbjudas där, förvanskade ända till ohygglighet och utförda på maskin.

Men allmänheten vet att hemslöjd är modernt och nöjer sig med dålig imitation, den förstår ej att bedöma hvarken kvalité eller stil och hjälper till att taga arbetet från dem som det är afsedt och organiseradt för.

Men hemslöjden syftade aldrig till — eller planlade sitt arbete på — att skapa en stil. Dess förnämsta uppgift var och är att skaffa arbete åt dem som bo så aflägset, att de icke kunna komma i åtnjutande af den arbetsförtjänst industrien kan gifva, eller för dem som vid sidan af arbetet i hemmet behöfva en biförtjänst. Därför använde hemslöjdsrörelsen sig af handarbetet och utnyttjade dess tekniska resurser att skapa en enkel, tidsenlig slöjd, på hvilken den satte en konstnärlig, förfinad prägel. Och härigenom gör den en betydande insats i det konstnärliga daningsarbetet, ty hemslöjdsalstren ha förmågan — just genom sin enkelhet — att utveckla ögat så att detta reagerar mot allt oskönt och underhaltigt och blir mottagligt för färgharmonin och linjernas renhet. Liksom ögat också öppnas för det gedigna i materialet som aldrig är annat än hvad det visar sig vara.

Nej, hemslöjden är ingen modesak. Dess bästa tid kommer, då den nu unga generationen vuxit upp. Ty det är de unga som förstå hemslöjden bäst. De växa upp själfständigare, mera konstnärligt bildade, och de lära sig att skilja mellan sken och verklighet. De våga att vara sig själfva, bli allt mindre slafvar under modet, ha sina egna tankar, egna idéer som de våga genomföra. De bestämma sina dräkter — ofta i motsats till modet — de ordna sina hem efter egna ritningar och modeller, och hemslöjdens alster äro därvid deras bästa material.

Konstslöjden och hemslöjden äro ledande krafter, och ju längre de få föra spiran, ju flera generationer som få växa upp under deras förädlande inflytande, dess fastare skall behofvet af skönhet och gedigenhet växa sig starkt och i samma mån det moraliska modet att våga trotsa skenet.

Och de af oss som då lefva skola märka skillnaden i uttryckssättet, då ungdomen talar om hvad som är vackert och icke såsom nu — om hvad som är modernt.

LILLI ZICKERMAN.

KLÄDNINGAR

till Kr. 3.50 per styck är väl billigt? Sänd Eder nerfläckade och oanvändbara klädning för kemisk tvätt och präss ning till **Örgryte Kemiska Tvätt- & Färgeri A.-B., Göteborg** och Ni blir förvånad öfver det goda resultatet.

Det är ej likgiltigt, till hvilken affär Ni vänder Eder, ty det är stor skillnad på kemisk tvätt och — kemisk tvätt.

KLIPPAN.

Modernaste Finpappersbruk.

Specialitter:
Finare Post-, Skrif-, Kopie- och Tryckpapper samt Kartong.

Iduns textpapper tillverkas af Klippan.

Ett 20-års jubileum.

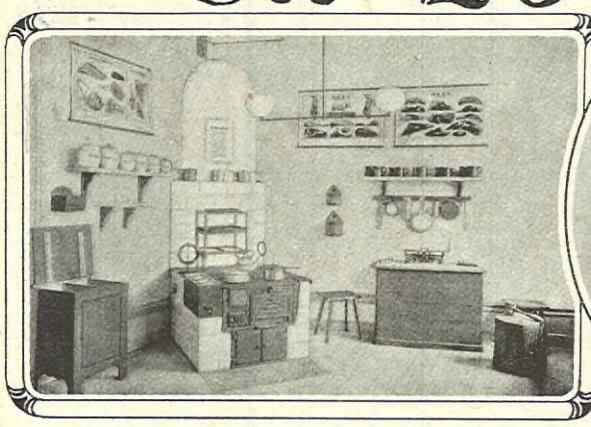

INGEBORG WALIN

INGEBORG SCHAGER

SKOLKÖKSRÖRELSEN ÄR EJ af så synnerligen gammalt datum i vårt land. Den begynte i smått med en del s. k. hushållsskolor, men först småningom lärde man sig inse, att det ej blott fordrades praktisk duglighet, utan äfven teoretiska kunskaper och fackutbildade lärarinnor, som i grunden studerat sitt ämne, i stället för de forna kokerskorna. Den första institutionen i Sverige för utbildande af lärarinnor i matlagning leddes af fröken Ragnhild Brolinson och tog sin början 1 nov. 1890 i Stockholm, till stor del tack vare anslag från stiftelsen "Lars Hiertas minne".

I början af år 1892 begärde så k. m:t anslag af riksdagen för beredande af undervisning i huslig ekonomi vid den valfria 4:de årskursen vid Högre Lärarinneseminariet. Gunnar Wennerberg, som då var ecklesiastikminister, talade varmt för saken och regeringen beslöt att utsända en af direktionen öfver Högre lärarinneseminariet föreslagen lärarinna för att under c:a 8 mån. i utlandet studera skolor för huslig ekonomi.

Den af direktionen utvalda lärarinnan blef fröken Ingeborg Walin, som sedan ock blef hushållsskolans föreståndarinna. Hon hade genomgått Högre lärarinneseminariet, studerat kemi vid Stockholms högskola och undervisat som vik. lärarinna vid Normalskolan. Med lif och lust ägnade hon sig nu åt sitt ansvarsfulla uppdrag. Hennes närmaste mål var fröken Augusta Försters berömda skola i Cassel, där hon under 5 mån. fick följa undervisningen och äfven praktisera som lärarinneassistent. Därefter vistades hon vid skolkök i Belgien och England.

Strax efter hennes hemkomst började den 1 sept. 1892, således i dessa dagar för jämt 20 år sedan, lärarinneseminariets hushållsskola sin verksamhet vid en förut befintlig hushållsskola, Hamngatan 22, som af professorskan Anna Retzius ställts till seminariets förfogande. Fröken Brolinsons kurser hade redan upphört, och någon annan utbildningsanstalt för skolkökslärarinnor fanns icke här hemma. Vid fröken Walins sida stod redan från början, liksom ännu den dag i dag, som biträdande lärarinna fröken Ingeborg Schager. Redan följande år öfvergafs lokalen vid Hamngatan, och nu hyrdes för hushållsskolan en särskild våning, Grefturegatan 24 B, helt nära lärarinneseminariet. Medel till inköp af inventarier o. d. erhöllos genom en storartad gåfva på 5,000 kr. af professorskan Retzius, och den 20 okt. 1893 började arbetet i den nya lokalen. Vi elever bruka också vanligen räkna den 20 okt. som "skolans födelsedag" och fira gärna högtidligen den kära dagen.

Hvad är det då som har gjort vår skola så kär för oss? I främsta rummet de två som gifvit hela skolan dess prägel, som slösat så varmt och villigt af sin stora kunskapsrikedom och arbetsglädje: fröknarna Walin och Schager! Innan jag fortsätter ville jag nämna, att hushållsskolan, som sorterar under Högre lärarinneseminarium, naturligtvis har flere lärarkrafter till sitt förfogande, men det är dessa två som gjort hushållsskolan till hvad den är och som så intimt sammanhöra med arbetet där, att vi icke kunna tänka oss skolan dem förutan. Jag vill här icke orda mycket om fröken Walins och fröken Schagers personliga egenskaper, de skulle själfva vara de första att ogilla något dylikt. Men hvem som vill, må läsa mellan raderna, och för öfrigt kunna mina ord kompletteras af hela raden af forna elever, numera välbeställda lärarinnor rundt om i Sveriges städer och landsbygd!

För sex år sedan flyttade hushållsskolan från Grefturegatan till Riddaregatan 5, dess nuvarande hem. Under årens lopp ha lokalerna där ytterligare utvidgats, så att skolan nu äfven disponerar särskilda kemi- och demonstrationsrum samt kök för elevernas undervisning i tvätt, mangling och strykning. Det fordras ju af en nutida skolkökslärarinna, att hon skall vara hemma i många goda ting. Utbildningstiden för skolkökslärarinnorna har också ökats och omfattar för närvarande ett och ett halft år. Tolf nya lärarinne-elever intagas hvarje höst, och de tolf väljas numera ut bland många sökande. Därtill kommer den "lägre kursen", eller husmoderskursen, vid hvilken omkring 20 elever mottagas.

Hvarje höst anordnas en kurs för distriktssköterskor, som tillhöra Drottning Sophias förening. Dessa laga först vanlig enklare mat och öfvergå sedan till sjukdiet, lämpad för de vanliga sjukdomarna. Fröknarna Walin och Schager ha bland andra böcker gifvit ut en utmärkt bok om "sjukmat", hvilken flitigt anlitas på sjukhusen och i privathemmen.

Sedan många år tillbaka anordnas vid hushållsskolan äfven kurser i matlagning för fabriksarbeterskor. En sådan kurs omfattar 25 lektioner och eleverna erlägga för densamma 5 kronor och erhålla för denna summa undervisning samt 2 rätter enkel, men god och närande föda. De lära sig bland annat äfven bakning och få till sin stora förtjusning köpa med sig hem sitt eget bakverk till ett pris beräknadt precis efter produktionskostnaden. Det är ofta rörande att iaktta deras glädje och stolthet öfver sin lysande skolkökskurs, och man kan godt inse deras intresse för saken, då man betänker, att detta blir ett extra arbete efter dagens fabrikssysslor och att hemvägen sedan ofta är tröttsam och lång. En hel del af dessa elever äro förlofvade och skola sätta eget bo, andra åter äro gifta och berätta om, hur intresserade deras resp. män äro af fruarnas nya lärospån i köket.

Vid hushållsskolan förekomma äfven skolkökskurser för folkskoleelever, vid hvilka de unga lärarinneeleverna få tjänstgöra först som åhörare och hospitanter, sedan mer självständigt och slutligen som lärarinnor. Dessutom ha afhållits demonstrationskurser för husmödrar från enklare hem.

Jag nämnde kokboken i sjukmat, men äfven en hel del andra böcker i huslig ekonomi ha fröknarna Walin och Schager utgifvit, såsom en praktiskt och hemtrefligt ordnad Kokbok med hvarje rätt i allm. beräknad för 4 personer och en Receptsamling.

Den första onsdagsaftonen i hvarje månad samlas alla gamla elever till samkväm på sin forna skola. Ingen är särskildt bjuden, men alla äro välkomna. Så träffas Stockholmsflickorna däruppe, och inte bara de förresten! Stundom möts man af glada öfverraskningar, någon kär kamrat fjärran ifrån, som gästar hufvudstaden och då gärna om möjligt väljer "en samkvämsdag". Genom samkvämen stå vi alltjämt i vänlig kontakt med skolan, lärarinnorna, de forna kamraterna och våra "nya små systrar".

Men det behöfver alls inte vara samkvämsonsdag, för att du skall finna förståelse och hjälp i "din skola" och af de forna lärarinnorna. Går det dig bra eller illa — alltid skall du där mötas af deltagande, alltid finna dem, som icke sky möda eller besvär, när det gäller bistånd i råd eller dåd.

Tillsammans med många andra skulle jag nu vilja sluta med ett varmt tack för de gångna 20 åren, och jag vill göra det med att låna några ord från ett litet tal, som en utaf mina kamrater höll till fröken Walin och fröken Schager vid vår privata afskedsfest för dem:

"Ett enkelt tack för kunskap, hjälp och råd,
för helgdagskänslan ni vårt värf beskärde.
Hvad nu vi känna, vise vi i dåd,
ty det är dåd, som ge åt lifvet värde."

F. D. ELEV.

Hudens vård.
CREME SIMON · PARIS
Enda medel som gör kyn vacker och len utan att irritera huden.

IDUNS MODELLKATALOG
Oumbärlig för alla sömmerskor och för alla hem.
Sex rikhaltiga säsonghäften årligen. Koloreradt omslag.
Prenumerationspris 1.80 för helt år — 30 öre pr häfte.

Caterinas brudkedja.

En italiensk folklifsbild af ASTRID AHNFELT.

HÅLLPLATSEN VID PONTE A Mensola höll siesta. Spårvagnarna tycktes ha stannat på vägen, om af sömnighet eller i medvetande om att ingen skulle stiga på under dagens hetaste timmar, är inte godt att afgöra. Markiserna för de få handelsbodarna voro nedfällda, fönster och dörrar öfverallt hermetiskt tillslutna. Vattnet sorlade söfvande under bron, trädens grenar slokade och blommorna lutade sig trötta mot hvarandra. Några ulliga, hvita moln hade lägrat sig på toppen af det blåa berget i bakgrunden, vinden stod stilla. Det enda, som störde den dödsliknande tystnaden, var cikadernas eviga, tusenstämmiga hymn till solen och värmen och en och annan liten kvickfotad, grönskimrande ödla, som löpte efter solstrimman i mursprickorna eller vid dikeskanten.

Då stack ett blossande rödt ansikte upp öfver den höga muren på andra sidan vägen, som omslöt markisens vidsträckta ägor, och ett par spelande, svarta ögon spejade försiktigt omkring åt alla håll och kanter. Nej, ingen lefvande varelse syntes till. En armhäfning, ett språng ut i luften och som en katt ned på alla fyra. Han blef sittande i nedhukad ställning några ögonblick med återhållen andedräkt och hörselnerverna spända till det yttersta. Men som inte ens prasslet af ett löf förnams, reste han sig lugnad och gick med ljudlösa steg bort till bron. Här var bestämdt ett säkert gömställe. Landsvägen, under hvilken vattnet fick utlopp i dalsänkan nedanför, skyddade framifrån, på båda sidor utmed åbrädden reste sig rätt höga murar, täta buskar och träd. Här skulle han kunna sitta dold till mörkrets inbrott och då smyga sig osedd bort. Nu var inte att tänka på att fortsätta in till staden. Allt var nog redan upptäckt och det gällde att leda förföljarne på villospår. Ingen skulle tilltro honom det vågspelet att gömma sig så godt som i vargens gap. Utan att längre betänka sig svingade han sig öfver bron och kröp ihop inne bland några buskar. Det knastrande ljudet från grenar, som kommit i svängning, hade knappast dött bort, då luften fylldes af högröstade stämmor och tramp i spikbottnade skor. En nyckel gnisslade i låset till den smala dörren i muren på andra sidan vägen och några vingårdsmän störtade ut, under ropet: tag fast tjufven! Tag fast tjufven!

Det blef med ens lif och rörelse i den till synes utdöda byn. Diversehandlaren spratt upp ur sin slummer bakom disken och kom ut, viftande med sin högt lyftade hand, som krampaktigt omslöt nyckeln till kassalådan. — Hvar är han, hvar är han? skrek han alldeles hufvudyr. Skomakaren kom från sitt krypin med en stöfvel i högsta hugg, och från åkaren kommo stallpojkarne farande med skrapor och seltyg. Persienner öppnades på glänt, dörrar slogos upp, trätofflor smällde i trappor, barbenta ungar liksom växte upp ur jorden. Innan fem minuter förgått hade en skrikande, gestikulerande folkmassa slutit ring omkring vingårdsmännen, och alla ropade i munnen på hvarandra för att få veta, hvad som blifvit stulet.

— Hvad som blifvit stulet! upprepade den resligaste af de tre männen. — Caterinas brudkedja — — —

— Brudkedjan! utropades i korus. — Detsamma som att bli af med tre hundra lire.

— Fyra hundra har den kostat för de stora rubinerna i låset. Om den hunden nöjt sig med kedjan! Brosch, örhängen och två guldringar är också borta.

— Var då inte Caterina inne i kammaren? frågade diversehandlarens välfödda bättre hälft, under det hon immerfort torkade bort de klara svettpärlorna i det krusiga hårfästet.

— Hon gick upp till Settignano tidigt i morse med en korg af de första päronen. Hon skulle också hjälpa mor sin med byken och kommer inte igen före kvällen. Ingen var inne i kammaren, vi andra sof middag i porthvalfvet. Hade inte hundrackaren gett skall, hade ingen märkt något än. Tjufven är bara en pojkslyngel, det kan man se på mössan han glömde i brådskan. Bara en visste åt hvad håll han tagit till bens?

— Han har nog sprungit uppåt Settignano! ropade en.

— Inte, inföll en annan — han har nog gifvit sig i väg inåt staden. Som för att ge ett omedelbart svar på den utkastade frågan, kom spårvagnen i detsamma rasslande och höll vid dubbelspåret. Konduktören blef genast bestormad med frågor, om han mött någon barhufvad, flyende yngling på väg till staden.

— Det är nog ingen, som är så tokig att springa i den här hettan, pustade konduktören och steg inom dörren till diversehandlaren för att hämta nya krafter vid ett glas vermouth.

— Pojkar, fort efter karabiniärerna! ropade Caterinas man, Pietro, och skramlade med några slantar i byxfickan. — Jag går under tiden tillbaka och ser efter om den hunden kunnat gömma sig hinsidan muren, där löfvet är tätt.

Några stycken pojkar satte af i full fart uppåt häktet, som låg en half kilometer bort, inrymdt i ett f. d. franciskanerkloster, nästan mur vid mur med den uråldriga, pittoreska kyrkan.

— Och vi springer till Caterina för att tala om, att hon blifvit utan både kedja, brosch och allting! ropade några andra barfotingar i full extas och började kappas uppför den branta stigningen mot Settignano.

När hade väl Ponte a Mensolas pojkar upplefvat en dylik spännande och händelserik dag? Säkert inte sedan sistlidne sommar, då det fanns biograf om söndagarne i Sittingnano och de där varit och sett infångandet af ett helt tjufband. Hade bara pojkarna i båda byarne alltid haft godt om kopparslantar, hade biografen säkert inte behöft stängas på grund af dåliga affärer.

— Nej, men titta! ropade plötsligt en pojkvasker, som klängt upp på broräcket för att se efter om karabiniärerna voro i antågande — det ligger någon gömd där nere bland några buskar.

Alla rusade till. De båda vingårdsmännen, som dröjt kvar för att invänta Pietro, voro icke sena att hoppa ned och omsluta den skälfvande ynglingen med ett järnhårdt grepp. Med förenade krafter lyfte de upp honom, och hundra händer voro tillreds för att ta emot, under det tillmälen af alla slag haglade. Pietro återvände nu från sitt fruktlösa sökande och uppfattade situationen med ett ögonkast. Med några snabba armbågsrörelser var han midt inne i trängseln och kastade sig öfver tjufven. — Din slyngel! Din skurk! Du ville klä dig i halsband, du! Och örhängen och brosch och ringar! Vänta litet, så skall jag hjälpa dig att ta fram grannlåterna! Med båda händernn började han gräfva i ynglingens fickor och lät smyckena ett efter ett glittra i solskenet, innan de försvunno i hans egna fickor. — Så går det till i krig, ser du! Och har du aldrig förr fått smaka på stryk... Ynglingen lät höra ett högt ångestrop och betäckte ansiktet med sina händer.

— Karabiniärerna, karabiniärerna! Mängden vek tillbaka för rättvisans ställföreträdare, som stötte undan Pietros höjda knytnäfve, ryckte upp gossen från marken och satte på honom handbojor.

—Seså, marsch nu upp till häktet!

Ynglingen försökte taga ett steg fram, men vacklade och skulle ha fallit, om icke den ene karabiniären räckt ut en arm till stöd. Han skälfde i hela kroppen, håret låg fastklibbadt vid tinningarne, kinderna voro våta af svett och tårar, och de kort förut så kvicka, spelande ögon hade en nästan brusten blick.

— Pietro, Pietro! hördes en röst på afstånd.

— Vi har honom, Caterina!

Det gjordes plats för en ung kvinna, en smula tung på foten och ännu flämtande efter den hastiga språngmarschen. Hennes blick föll på den fängslade ynglingen, och med ett utrop förde hon ofrivilligt handen mot hjärtat. Hon drog djupt efter andan och sade därpå långsamt, vänd mot den ene karabiniären:

— Herr poliskommissarie, ni skall ta handbojorna af honom och släppa honom lös.

— Hvad är det du säger, Caterina? utropade denne häpen, och hans utrop upprepades som mångstämmigt eko af de kringstående.

— Barnet jag bär under mitt hjärta vill det. Hellre afstår jag från mina smycken än att de skola komma en människa att se ut som ett skadeskjutet djur. Nu fäste hon sin ljusa blick på mannen: — Har jag inte rätt, Pietro? Du tog mig inte för brudkedjan. Då hade far inte gett mig den. Den skall heller inte kasta den där gossen i fängelse. Sker det, blir jag aldrig glad mer, och Gud vet, hur det då går med barnet?

— Det vet du nog, Caterina, att för dig och barnet är jag färdig till hvad som helst, svarade Pietro med låg röst. Vreden hade vikit ifrån honom som genom ett trollslag. Han stod åter under hustruns milda inflytande.

Genom den tätt packade folkmassan hade gått en våg af rörelse. — Herr poliskommissarie, herr poliskommissarie, ropades det rundt omkring — en fruktsam kvinnas vilja är helig! Släpp honom lös!

— Hade vår Herre lämnat niomånadersuppdraget åt karlarne i stället för åt de blödsinta kvinnorna, skulle aldrig sådana här galenskaper kunna hända, menade poliskommissarien. — Men eftersom kärandena själfva — — han löste åter handbojorna af sin fånge.

Först nu vågade denne ett enda skyggt ögonkast på Caterina. Blixtsnabbt sänkte han åter blicken mot marken, under det en häftig ryckning i mungiporna förrådde den rörelse han kämpade med.

Caterina lade handen på hans axel. — Trädgårdsmästaren på gården behöfver en pojke till hjälp. På min förbön försöker han dig nog på en månad, och under den tiden står du under mitt beskydd. Ingen skall ha rätt att reta eller plåga dig, och ingen kommer att fråga dig, hvarifrån du kommer eller hur du vuxit upp. Efter en månad beror det på dig själf... Seså, seså, inte gråta nu! Låt oss i stället genast gå och tala med trädgårdsmästaren!

GRATIS äfven till Iduns *kvartalsprenumeranter* utdelas Med julnumret följer *gratisplanschen "UNGDOMSGUDINNAN HYLLAS"* af *Carl Larsson*. Skynda att pren. för 4:e kvartalet!

IDUNS JUBILEUMSNUMMER JULEN 1912

48 sidor omväxlande o. intressanta text- o. illustrationsbidrag inom ett vackert omslag i flera färger.

Men den unge gossen kunde inte längre hålla tillbaka en hel ström af renande, förnyande tårar, de första af det slaget han ännu någonsin fällt, och snafvande och snubblande och snyftande och ur djupet af sitt hjärta välsignande den unga bondhustrun, följde han henne och de tre vingårdsmännen in på markisens ägor.

Så småningom upplöstes och skingrades folkmassan, ifrigt kommenterande det skedda. Kvinnorna gåfvo Caterina obetingadt rätt, en och annan af männen skakade på hufvudet, däribland mest energiskt karabiniärerna, som funno, att det gjorts ingrepp i deras ämbete. För att blidka dem, bjöd diversehandlaren dem in på ett glas och fick till lifs en hel samling spännande tjuvhistorier, där de båda ämbetsbröderna framstodo som riktiga under af list och förslagenhet.

Det dröjde icke länge, innan hållplatsen vid Ponte a Mensola fick sitt vanliga utseende vid femtiden på eftermiddagen, då det börjar att svalkas. De nedfällda markiserna flögo i höjden, skomakaren lyfte upp sin dörrgardin, nätta och välfriserade unga flickor kommo med sina handarbeten och slogo sig ned i dörröppningar och på trappstenar, tidningsbudet kom löpande med tredje upplagan af La Nazione, och hans skärande utroparstämma lockade som vanligt fram allt läskunnigt mankön. Spårvagnen rasslade fram och åter, en och annan automobil jagade förbi.

Vattnet under bron tycktes ha kommit in i en raskare takt, träd och blommor sträckte sig i glad förväntan mot kvällsdaggen, de ulliga, hvita molnen på toppen af det blåa berget seglade sakta bort och en frisk vind strök fram öfver dalen.

Från världens nordligaste garnison.

V. Ödemarkssonen.

HVAD DET VAR, VISSTE HAN inte. Blott att det var samma dunkla makt som en gång dref honom från ödehemmet mellan de nu gyllene hjortronmyrarna och de ännu sommarblå lappfjällen ner till järnvägarna, de blida, glada människorna och det honom alltid lika gåtfulla militärlifvet.

Det var den sommaren då konstapel Lassinanti, detta djäfvulens barn, var hemma på permission, som han lät locka sig att ta värfning. Då han såg hur lång och rak Lassinanti blifvit i sin granna uniform, hur klar och vaken blicken var under den svarta undanstrukna luggen och hur öfverlägset och lugnt han, den förtappade, tog all den jämmer och ve, som följde honom hvarhelst han gick fram bland alla de tungsinta sekteristerna där hemma — då vaknade hos Aijlipää denna inre drift att vålla smärta mot smärta.

Fjällen kunde le i gnistkalla vinterdagar, himlen kunde le i flammande norrsken eller i violröd midsommarglans, men aldrig hade hans moders blick lett mot honom med kärlekens strålglans. Blott dystra och tunga ord, suckar, förbannelser och frostbitande blickar hade han att minnas.

Därför följde han Lassinanti utan tvekan rakt in i Gehennas brinnande eld. Och som en lisande bedöfning lade sig hans föräldrars veklagan och ångest på de svidande såren i hans själ. Smärta mot smärta.

Nu hade åter den dunkla drifvande makten vaknat. Och det var den sommarljusa, vinterkalla Jullas fel. Hennes fel var det att hans löjtnant inte ville ha honom till hästskötare längre och att kamraterna gycklade och hånade honom. Hennes fel var det att hans hjärta gnagdes som af hvassa vargatänder, i trånad att äga henne och att en glödande ström af hat och hämnd forsade genom honom natt och dag.

En dag hade han råkat henne ute på lejden. Hon bar på en stor tung korg med tvättkläder så hon hann inte undan honom utan måste finna sig i att han kom fatt henne.

Först bönföll han, att han i alla fall någon gång skulle få komma och sitta en stund i hennes lilla vackra kammare med de hvita gardinerna och de röda blommorna i fönstret. Aldrig hade han sett något sådant som Jullas kammare. Det var som om hela det lilla rummet skrattade och log, då Julla gick omkring i sin ljusröda klädning och pysslade och ställde. Men Julla bara hånade honom och sade att hon var inte sådan att hon tog emot kavaljerer i sin kammare, det fanns minsann så många andra han kunde vända sig till. Jöns Jespers Amanda till exempel kunde behöfva lite tröst.

Då sjöd det glödande hatet upp i honom. Orden kommo snubblande och stapplande finska och svenska om hvartannat, men så mycket förstod hon i alla fall, att han hotade med att hon allt skulle få ta emot honom en gång, antingen hon ville eller ej.

— Och din usla lilla tungus, eller mogul, eller hvad det nu är friherrinnan von Buhre kallar dig, tror du att du kan skrämma mig, skrattade Julla friskt och käckt. Stor i ola men liten på jola, tänk på det, Aijlipää!

Sedan dess hatade han henne med hvarje fiber i sin kropp, med hvarje själens tanke. Han såg den ljusröda klädningen fläckad med blod, gardinerna i trasor, blommorna i fönstret krossade och vissnade.

*

Julla var ensam hemma. Löjtnanten och fröken, som hon alltjämt kallade Ellen Trana i sina tankar, hade farit bort öfver söndagen, på en liten tumanhandstripp, ingen visste hvart. Hvilket de lite emellan brukade då kärleken grep dem för hårdt och de riktigt ville känna sig "bara hvarann" och löjtnanten dessutom kunde få vara en fri ung man i sina civila sommarkläder.

Julla gjorde en rond genom alla rummen, vattnade blommorna, drog för gardinerna mot morgonsolen och öppnade fönsterna på läsidan, medan hon hela tiden hade en obehaglig förnimmelse af att inte vara ensam. Hon tyckte att det andades någonstans, hon kunde inte säga hvar, att det tassade och prasslade. Men bara hon stod still och lyssnade var det alldeles tyst.

— Dumheter, mumlade hon och gick in i kammaren för att skrifva till Anders i Gullgärde, medan de andra flickorna voro borta och dansade i Furlund. Hon brukade nog vara med i bland hon också, men i kväll hade hon ingen lust. Genom det öppna fönstret blandade sig den aflägsna musikens toner med bruset från älfven som glimtade fram därnere mellan de lummiga buskarna. Det skymde så pass att hon måste knäppa på ljuset för att se att skrifva:

Elskade Vänn!!

Nu må jag fatta Pennan och skriva dig till till skrifvande stund är Kry tack för Breffet rolit att de gammel gamla nu börja Tvina och måtte de Nådeligen snart få uppstå i en annan värld amen. Rolitt kan det inte va att bli Gammal och gå i vägen för de onga och det vure ju på Tiden att dina Föräldrar finge flötta till Undantaget och vi onga komma till gård och grund. Nog ä du illa lottad Anders lille att gamla karen vara Lottad med både fars föräldrar och morfar fast han är då inerlitt rar du må tro att jag Längtar och det käns så Konstigt i — — —

Då hördes åter de där andetagen. Julla såg upp och mötte Aijlipääs glödande, stickande ögon. En styv sekund sågo de på hvarandra med lika hätska blickar.

— Hur i fridens dar har han kommit hit, Aijli, genom skorsten kanske som ett annat troll?

— Det kan nu göra det samma hur jag kommit hit och inte heller har jag kommit för att språka — och med ett vildkattsprång flög han fram till fönstret, trasade ner gardinerna och krossade blommorna.

Det fanns gammalt härdadt bondstål i Jullas ådror, rädd blef hon inte men rasande. Med gnistrande ögon och blossande kinder sprang hon ut i serveringsrummet och tog den ena piskrottingen med det fasta föresatsen att prygla Aijli som en galen hund. Då kände hon i detsamma ett vidrigt kväljande grepp om sin strupe och hörde ett skott brinna af. Instinktmässigt kastade hon sig ner. Ett ögonblick svartnade det och gick rundt för henne och som i ett aflägset fjärran hörde hon ännu ett skott, ett kluckande, plumsande ljud och en duns.

*

Carl Göran von Buhre hade som ofta annars, när kvällen kom, klädt sig civil och fördjupat sig i en af sina älsklingsböcker, då en häftig ringning och Terrys våldsamma skall ryckte upp honom.

— Hvad nu då — tyst Terry — Klockan

Sveriges första kvinnliga seminarierektor.

SEDAN DEN 1 JUNI, DÅ FRÖKEN Augusta Westerberg förordnades "att tillsvidare med fullt ansvar förestå rektorsbefattningen" vid folkskoleseminariet i Kalmar, har Sverige en kvinnlig seminarierektor. Vi meddela af denna anledning fröken eller rättare rektor Westerbergs porträtt jämte några data om hennes pedagogiska verksamhet. Efter att ha utexaminerats från högre lärarinneseminariet år 1885, tjänstgjorde fröken Westerberg till 1894 i Visby, kom sedan till Kalmar folkskoleseminarium, där hon blef ordinarie adjunkt 1895 och har nu som äldsta adjunkt förordnats att under rektors tjänstledighet sköta rektoratet.

half tolf. Aldrig får man vara i fred här, muttrade han medan han mekaniskt knäppte igen kavajen innan han öppnade.

Lilly Brutt i en tunn regnkappa med sitt ostyriga askblonda hår hängande löst, bara ombundet med ett litet svart sammetsband och Tranas Julla med en lång blödande skråma på ena kinden, var hvad som mötte hans undrande blick.

— Aijlipää har skjutit Julla och sedan sig själf. Han ligger i serveringsrummet. Einar är på musikafton hos Bockarna *, Warbys på middag på I 19, och då gick vi hit.

— Mamma, ropade Carl Göran, kan du komma ut och ta hand om — lite vin — någonting varmt — jag måste dit. Fördömda, ursäkta, tofflor, men nu hinner jag inte. Och Carl Görans steg dog bort i trappan.

— Ja vet tant, jag vet egentligen ingenting, sade Lilly en stund senare, då Julla väl inbäddad på Amandas soffa somnat ifrån alltsammans. Jag hörde först ett skott men innan jag hann slänga öfver mig kappan och komma ner för trappan hörde jag ett till. När jag kom in, det satt en nyckel i utsidan på dörren, så lågo de där båda två. Men genast Julla hörde mig reste hon sig upp och — Lilly skakade till som i frossa — hon måste klifva öfver honom för att komma ut.

— O Lilly, jag förstår inte att du vågade, sade Lenah. Hennes blanka vidtuppspärrade ögon och hennes tjocka svarta fläta som snodde sig som en orm öfver den hvita nattdräkten ökade uttrycket af fasa som låg i hennes röst. Man kan väl inte gifta sig med alla heller, och det är ju gräsligt om folk går och skjuter sig för att man inte vill ha dem, tillade hon, och man hörde hur tänderna skallrade.

— Det var nog inte bara det, lugnade farmor och nickade med sitt papiljottprydda hufvud så att de små lilasfärgade rosetterna fladdrade som fjärilar. Hela lifvet här var nog så främmande för honom stackaren. Jag undrar om han verkligen är död. Det är ett ohyggligt sätt att gå öfver lifvets gräns och mycket återstår honom nog dit han nu gått.

— Ja kanske. Men tant, man vet så lite om hvad han redan genomlidit innerst inne. Lidanden som vi nog inte kunna förstå. Hvad veta vi egentligen om hvarandra. Intet. Därför kunde man inte heller lefva om man inte visste att det dock finns En som ser genom allt och bortom allt, sade Lilly sakta med skälfvande röst.

— Som mjuka blomblad föllo de orden öfver ödemarkssonens stoft, tänkte Carl Göran då han kom in.

— Död?

— Ja, mamma. Där finns intet att göra.

— Jo, sade friherrinnan von Buhre, som i själ och hjärta alltid förblifvit katolsk, gick fram och tände vaxljusen i ett par blommiga meissenstakar, vi kunna alltid bränna ett par ljus och be en bön för den irrande, vilsegångna själen.

De blida ljuslågorna fladdrade och skälfde i den skymningsblå nattluften, lockande till sig surrande flugor och oroligt flaxande nattfjärilar som kastade fantastiska skuggor på väggar och tak.

Lilly Brutt satt försjunken i dröm och såg in i det flämtande ljusskenet, tills att ett par stora tårar samlade sig i hennes ögon och sakta runno ner för hennes askbleka kinder. Hon kände sig plötsligt så hopplöst vilsegången på lifvets trassliga stigar.

Carl Görans kaffebruna hy hvitnade och ådrorna svällde vid tinningarna af sinnesrörelse. Han reste sig häftigt och gick ut ur rummet. En sekund till och han visste att han hade, utan hänsyn, utan en förnuftig tanke, tagit henne i sina armar och torkat bort tårarna med sina kyssar.

*

Jullas fröken, lilla fru Trana, hade, bland all förödelse i kammaren, hittat ett tillskrynkladt, nerjordadt bref. Först trodde hon att det kanske var något slags afsked från Aijlipää, men då hon läst igenom Jullas bref till Anders i Gullgärde, satte hon sig genast ner och skref till sin mor och till gamle prosten i Backaryd och bad dem tala reson med de gamla och de gammelgamla borta i Gullgärde. Kom det påverkan både från herrgården och prostgården så skulle det väl ta.

Det var ju rent okristligt att låta de unga gå och så där vänta lifvet ur de gamla, äfven om det nu var en gammal inbiten smålandssedvänja. Kunde inte de båda gafvelrummen i Storgården inredas åt de unga, och Anders alltjämt gå som dräng åt far sin.

Och nu hade det kommit bud att Julla var välkommen, ju förr ju hellre. Hon hade ju inget eget hem att komma till, stackaren, och vara kvar kunde hon inte, hon såg Aijli gå igen om nätterna.

Medan Julla höll på med att omsorgsfullt packa ner sina tillhörigheter, läste Amanda högt ur en tidning som hon bredt ut öfver bordet: "Fria ord".

"Självmord af Olycklig Kärlek."

"Vid genomläsandet af Norrskensflammans skildring af," — nej, afbröt Amanda, det var inte det som var det skojiga, vänta lite här kommer det — "Harmen här måste som sagdt riktas uteslutande mot den — kärlekskranke militären. Hvilken ynkedom! Man måste skämmas å sitt köns vägnar. Hvilka rättigheter har denne man att åberopa gentemot flickan ifråga? Hade hon gifvit några löften? Nej, hon var redan förlofvad (med en annan) och visade tydligt sitt misshag öfver hans besvärande uppmärksamhet. Rätt så. Så skulle alla flickor i Boden och omnejden behandla närgångna kärlekskranka militärer." Amanda betonade dramatiskt de sista orden och fortsatte — "Det bör till nämnda flickas beröm sägas ifrån: 'Bra gjordt, Julia Nyberg! Ditt handlingssätt påminner om den fornsvenska ungmön, som hellre gick i döden än svek tro och lofven. Skada att vår tid har så få af dina likar'. Vakna upp du svenska flicka — nu formligen storsjöng Amanda — till insikt om ditt människovärde. Sluta opp att beundra de blanka knapparna och lysande uniformerna! Säg upp all bekantskap med de kärlekskranka, guldsmidda snobbarna, som vilja behandla dig som en leksak, för att sedan kasta dig i smuts och prisgifva dig i eländet. Visa att du föraktar alla militära kurtisörer, föraktar till och med det lysande skalet, som döljer den oftast ruttna kärnan. Därigenom skall du bäst påskynda den dag då alla män, äfven militärer, se i kvinnan sin jämlike och icke en — leksak." Puh, suckade Amanda som läst hela den sista tiraden utan att dra andan.

— Jag kan just undra när jag blef du med den, sade Julla halft smickrad, halft förargad. Och förresten galet är det i alla fall. När Anders tjäna' kronan vid Kalmar-regemente, så va han väl samma Anders ändå, fastän han hadde uniform. Och inte var då väl stackars Aijli någon guldsmidd snobb i sin smutsiga linnerock som hängde och slank om honom. Han var väl en vanlig människa han med, fastän jag hade så svårt med en, därför att han var af en annan sort på någe vis och därför att jag rakt inte tål någon annan än Anders. Det där kunde dom förresten lika godt ha skrifvit om allt karlfolk. När järnvägen byggdes hemma ve, då var det rallarna och ingeniörerna som va di där kurtisörerna med di ruttna kärnorna inuti. Så det kan då sannerligen kvitta, tycker jag. En ann kan just vara lika go som en ann och inför vår Herre äro vi i alla fall bara människor allesamman.

— O jemmini, utbrast Amanda och hennes pepparbruna ögon stodo alldeles runda, du talar så vist som om du redan vore välbeställd nämndemansmor där nere i Getapulien.

HEDVIG SVEDENBORG.

* En så allmän benämning på ingeniörtrupperna att det näppeligen behöfver förklaras.

Skogsstugan.

De gamlas sommarhem.

En familj, som ägde en villa ute i skärgården, hvilken de icke själfva hade bruk för, kom på den goda idén att ställa den till föreningen Ljusglimts disposition öfver sommaren. Föreningen mottog tacksamt anbudet och så blef villan ett sommarhem för de gamla. Villan var fullt inredd med plats för 12 gamla och de medel som behöfdes för hemmets skötsel anskaffades genom en konsert, en vårfest och listinsamling, så att man kunde inbjuda 12 gamla kvinnor ut till den lilla holmen i närheten af Solö, där Skogsstugan, så är villans namn, ligger inbäddad i skogen. Skogsstugans gäster ha varit valda ur den kategori af gamla, som ännu orkar arbeta. De försörja sig på dåligt betalda lektioner i språk och musik eller på sämre betalda handarbeten och dra sig så fram under vintern. Men sommaren, då deras kunder naturligtvis äro borta, blir det ofta svårt för dem att uppehålla lifvet. Man kan då tänka sig hur ljufligt det skall vara att utan omsorg om det dagliga brödet få tillbringa sommaren ute i skärgården. Ljusglimt kan också nästa år räkna på att få disponera villan och önskar redan nu erinra om att föreningen behöfver hjälp af allmänheten om Skogsstugan äfven en följande sommar skall kunna bli en tillflyktsort för de gamla. Alla upplysningar lämnas af föreningen Ljusglimts byrå, Artillerigatan 39 I.

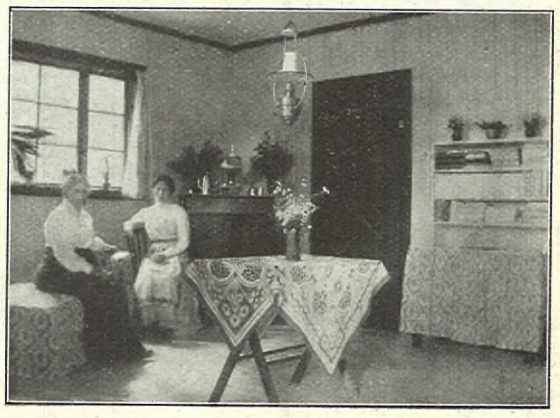

I de gamlas sommarhem.

Från utställningsfältet i Malmö.

DEN 15 MAJ 1914 ÖPPNAS i Malmö den baltiska industri- och konstutställningen, hvari de fyra baltiska länderna Sverige, Danmark, Tyskland och Ryssland komma att deltaga. Den blir till sitt omfång den största utställning som hittills hållits i Sverige, vida öfvergående den i Stockholm af år 1897.

Men denna utställnings styrelse vill icke blott sätta ett nytt rekord ifråga om storlek. Man har äfven planer på att förläna utställningen ett från den gamla slentrianen afvikande innehåll, som skall vara mera ägnadt att intressera besökaren. Man vill lägga an på kollektivutställningar och på en åskådlig framställning af de olika industriernas tillverkning. Åt nöjesafdelningen ämnar man ägna särskild omsorg, som ju naturligt är, då man räknar på en stor tillströmning af landsmän och nabor. Planer ha varit uppe på att söka få själfva Hagenbeck att anlägga en vilddjurspark i stil med Hamburgs berömda.

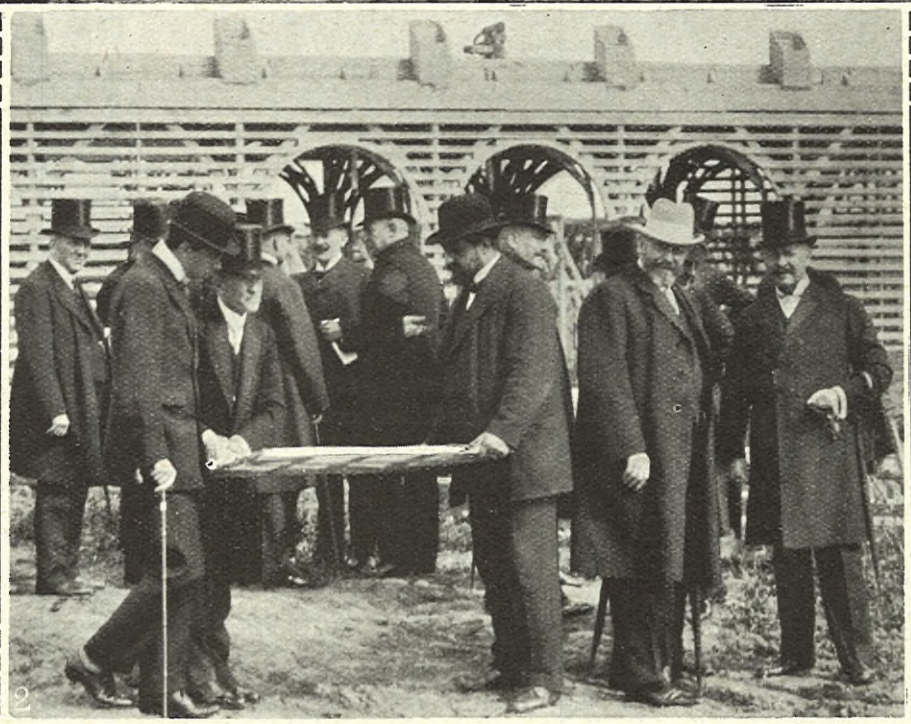

Arbetet på utställningsfältet är redan i full gång och man har hunnit ett godt stycke, som våra bilder utvisa. Utställningens hedersordförande kronprins Gustaf Adolf har nyligen aflagt ett besök å platsen, hvarvid utställningens arkitekt F. Boberg demonstrerade sina ritningar. Äfven kronprinsessan är lifligt intresserad af arbetet och konfererar med arkitekt Boberg om utställningsområdets blomstersmyckning. Det lär nämligen vara meningen att hela området skall stråla i en slösande blomsterprakt.

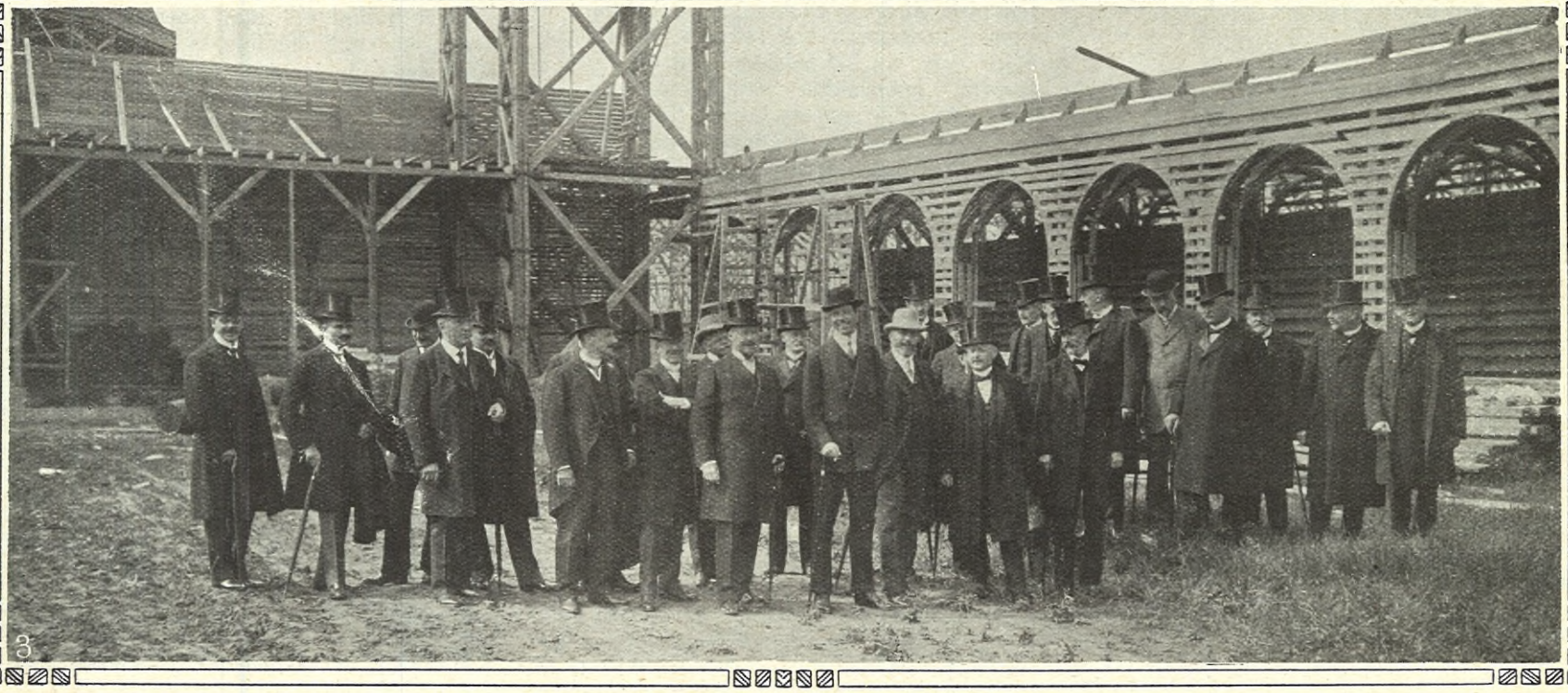

1. Några af byggnadsskeletten till den Baltiska utställningen. 2. Arkitekten Boberg demonstrerar utställningsritningarna för kronprinsen. 3. Gruppbild från kronprinsens och den danska utställningskommitténs besök. Ateljé Jonn foto.

En högtidsdag på Nääs.

UNGDOMSSKARAN, SAMlad här utanför slottsfasaden, är sommarens kursdeltagare på Nääs. Det är en högtidsdag, ty svenskarne afhålla enligt gammal tradition från direktör Salomons tid en fest för sina utländska kamrater, som samlats från hela jorden till det ryktbara slöjdseminariet.

Man hade nedlagt mycken möda på festanordningarna och det stora numret på programmet var ett stiltroget bondbröllop i gammal stil, till hvilket bjudningsbref utfärdats af ridande svenner. Själfva bröllopsföljet tog sig utomordentligt ståtligt ut med spelemän i spetsen, därefter det vackra brudparet till häst och så tärnor och brudsvenner och alla gästerna. Man hade på allt sätt sökt att göra bröllopsgården så festlig och stiltrogen som möjligt och i trakterstugan bjöds den rikliga undfägnaden.

En sådan festdag är välkommen som afbrott i arbetet. Dagen är eljes ägnad åt teoretisk och praktisk undervisning. Under sommarens kurser ha föreläsningar hållits af professor Axel Herrlin från Lund och folkskoleinspektören i Göteborg, doktor Rurik Holm, som förestår kursen under kansliråd Lindströms sjukdom.

Under vanliga arbetsdagar tänker ingen på nöjen förr än efter téet på kvällen. Då tar man sig i sina måleriska nationaldräkter en sväng nere på ängen och sånglekar och folkvisedanser inläras, som sedan barnen öfver hela landet skola få glädja sig åt. Hvarje söndag afton anordnas aftonunderhållning, där eleverna själfva stå för programmet.

1. En utfärd på Säfvelången, 2. Bröllopsföljet. 3. Gruppbild af festdeltagarne; i midten tillförordnade föreståndaren d:r Rurik Holm med fru (×).
A. Karnell foto.

"Aktiebolaget Semesterön."

STOCKHOLMAREN I ALLMÄNhet torde sedan gammalt i vår vidsträckta, härliga skärgård finna en idealisk tillflykt undan gatornas buller och damm. Den erbjuder med sin omväxlande natur en förening af allt hvad han drömt om vid skrifbord och pulpet. Har han då en liten villa vid någon idyllisk vik, är han riktigt hemma hos sig. Men det finns många som älska skärgården utan att äga denna villa — annat än i drömmen. Hur ställer sig saken för dem?

— Om måndag börjar min semester, tänker den lilla kassörskan. Hvart skall jag fara? Ut i skärgården förstås!

Hon upptäcker kanske nu tre möjligheter: Antingen att vistas på släktingarnas sommarnöje, att sköta hushåll själf i någon stuga eller att bo på pensionat.

Det första alternativet är inte riktigt i hennes smak (det känna vi till!) Det andra innebär ett nära granskap med stugans ägare som själfva bo i rummet utanför eller inunder, och så är det matlagningen — brr! Återstår pensionatet!

Vare det långt från mig att vilja säga något ondt om skärgårdspensionaten. De äro ofta i sitt slag förträffliga och nästan alltid mycket billiga. Men pensionatet är inte på långa vägar det som den utarbetade och nervösa stadsbon behöfver för sin semesterhvila. Pensionatvistelse blir vanligen detsamma som att gå helgdagsklädd, idka societetslif, skvaller, kaffedrickning och något flirt. Det blir för mycket människor på ett för litet utrymme. Utkommen i det gröna känner stadsbon ett behof att få sträcka på sig, att ha godt svängrum omkring sig och — att nöta ut sina sämsta kläder. Han känner sig ej lätt hemmastadd i pensionatets lilla stereotypa rum med dess för nyfikna öron så tacksamma pappväggar.

— Jag bodde i somras på X-ö pensionat, omtalade en dam för mig. I rummet till höger hade jag till grannar ett par ungkarlar som tillbragte sin natt med att visserligen diskret men dock alltför tydligt hörbart repetera det lilla ordet "skål", och till vänster residerade en gammal ungmö som beledsagade sin sömn med snarkningar, hvilka kommo rutorna att skallra.

Man måste erkänna att damen ifråga hade skäl till missnöje. Hur indiskreta pensionatväggar och dito golf kunna vara, därom cirkulera ju en mångfald historier. När därtill kommer att pensionatets måltider ej sällan urarta till veritabla huggsexor, där det tycks komma an på att äta så mycket och så fort som möjligt — man ser i detta afseende ofta prof på häpnadsväckande taktlöshet — så inser man att pensionatlifvet har sina skuggsidor. Vi äro nu en gång sådana att vi ej äro odeladt angenäma vid alltför nära beröring!

Om pensionaten trots allt detta äro jämförelsevis frekventerade beror det på att de äro det enda som står semesterfiraren i allmänhet till buds. Pensionatsystemet har alltså sina goda sidor? Javäl, men ännu större dåliga. Huru undvika dem?

Detta är en fråga på hvars besvarande många vänta.

Hurudant är då först och främst materialet? Jo, man har en större eller mindre ö med skog, hagmarker, sandstrand och vass samt kommunikation med hufvudstaden. På denna ö vill man uppföra bostäder för ensamma semesterfirare eller grupper af semesterfirare men framförallt semesterfirare, som icke vilja laga mat. De vilja detta oaktadt bo så själfständigt som möjligt, koka kaffe för sig själfva och vara fullt ogenerade i alla afseenden.

Är detta omöjligt att åstadkomma? Förvisso ej. Man kunde tänka sig följande:

Den stora, fula pensionatbyggnaden styckas i småbitar. Kökslokaler och matsal med veranda placeras i en centralbyggnad. Rummen däremot kringspridas, förvandlas till en- à tvårumsstugor, öfverallt där de kunna på en gång gömma sig i skog och grönska och ligga inom bekvämt håll för matservering, badhus och brygga. Uppe i skogsbrynet, inne i gläntorna, ute på uddarna uppföras dessa småbyggnader, omgifna af syrenbuskar måhända, hvart och ett ett litet hem för sig. Ett slags kneippsystem således, liknande dem som finnas på Gottland och annorstädes, men till mångas lifliga saknad hittills opröfvadt för Stockholms skärgård, som dock kanske mer än någon annan plats borde kunna lämna en ypperlig terräng för ändamålet.

Om nu den förutnämnda unga damen efter några timmars resa med en af våra skärgårdsbåtar anländer till en plats sådan som den ofvan beskrifna, så möter henne vid bryggan låt oss säga värdinnan, som på en vacker strand- eller skogsväg konvojerar henne till en liten rödmålad cottage i skogsbrynet, där sol och luft öfverflöda på alla sidor. Denna cottage består blott af ett enda rum (intet kök!), fullt möbleradt, ljust och rent, med fönster åt sjön, ett sådant där rum som genast inbjuder en att tänka: här skall jag ställa det, där skall jag hänga det — i det här krypinnet kommer jag att känna mig hemma! Genom det öppna fönstret en doft af barrskog och blommor; allt köksos, allt slammer och spring bannlyst! Stillhet och lugn utan ödslighet, plats att tänka eller sjunga, hvilket man behagar, midt i ett litet välordnadt samhälle. Någonstädes åt ena hållet ligger restaurangen på tio minuters afstånd, åt det andra skymta här och där andra bostäder fram — men också endast skymta! Närmaste granne är inom rophåll, ej mer. Här behöfver man ej vara klädd i full stål från det man stiger upp tills man går och lägger sig, tänker den unga damen och suckar ett: gudskelof!

Hon får nu veta att det på ön finns tjugu enrums- och tio tvårumsstugor, de senare hyrda af familjer eller grupper. Hela kolonien räknar knappt mer än femtio hufvuden. De flesta hyra för två à tre veckor, ehuru vid tillgång man äfven kan få hyra en cottage för en enda dag. Som badhusets afdelningar äro rymliga och långa skogsvägar lämna tillfälle till promenader, behöfver ingen frottera sig med sin omgifning mer än han själf önskar. Hvilket icke hindrar att ett muntert lif stundom råder vid den långgrunda badstranden med dess härliga sand och berghällar!

Därefter för henne värdinnan till restaurangen, i hvars stora luftiga matsal middag serveras vid småbord, och säger:

— Ni kan, om ni så önskar, få middagen serverad i er bostad eller erhålla ett reserveradt bord här. Middag är ni skyldig att beställa, frukost och kväll kan ni däremot efter önskan och lägenhet bestyra själf.

Priset är moderat: för ett rum 1:25, för dublett 2 kr.; för middag 1 kr., för hel matinackordering 2 kr., allt per dag. Städning någon extra afgift, men inga drickspengar!

Ja, så ställer sig saken — i tanken. Den som pröfvat att bo på pensionat instämmer nog med mig att detta system vore många gånger bättre för alla parter. Jag tror att ett företag i denna riktning kunde vara visst om allmänhetens intresse.

Det kunde låta tänka sig att ställa företaget på aktier, så att aktietecknarna hade förmånsrätt vid uthyrning af bostäderna. Men hvad jag särskildt siktar åt är att något badortsbolag, stadt under ombildning (jag vet att det finns!) upptoge idén och realiserade den. Själfva anläggningskostnaden kan nog möjligen ställa sig något dyrare än för ett pensionat enligt gamla systemet, men detta uppväges utan tvifvel af den betydligt större efterfrågan som bör kunna påräknas. En annan fördel är den att eventuellt behöfliga utvidgningar icke behöfver betyda ombyggnad, utan antalet bostäder kan ökas så långt markutrymmet tillåter.

Aktiebolaget Semesterön! Det är ett ganska lockande namn. För intresserade personer med kapital vore här ett tillfälle, att öppna nya möjligheter till sommartrefnad för en mängd stockholmare, de nämligen, som rymmas under benämningen semesterfolk.

Var det någon som ville yttra sig? Jag ber att få öfverlämna ordet.

J. P. R.

"BRUNNEN".

Skisser från en badort.

Af CARL SVENSON-GRANER.

(Forts.)

OFTA VAR HON I SÄLLSKAP med kandidat Herner. Folk undrade öfver det. Hon var ju gammal och krympling, och han ung och vacker. Hvad kunde hon ha för tilldragande? Herner brukade sitta på fröken Wests veranda och läsa högt, medan lärarinnan satt tillbakalutad i en länstol Han kunde ej förstå att folk skydde henne så mycket. Bakom all hennes bitterhet, alla hennes starka ord darrade något så alltför vekt, skyggt och bräckligt. Ibland såg det ut som om detta ville bryta fram i ord, ge sig naket och utan förbehåll. Herner satt och väntade på att få höra henne tala om sitt lif. Men då bröt alltid fröken West af, sade en lustighet och knackade i väg med sin käpp.

En gång frågade han henne:

—Är det ej svårt för er att se andra glada och friska. Vore jag som ni skulle jag draga mig bort i ensamhet. Det vore det enda.

Det plågade uttrycket i hennes ansikte kom fram så starkt, att han ångrade sina ord. De voro kanske ett uttryck för den friskes oförmåga att förstå och tala till den brutne.

— Ensamhet, sade hon. Den måste köpas med pengar som allt. Och jag är fattig och har en blind mor att försörja. Tror ni annars att jag sjuk som jag är sträfvade åtta månader på året med att stoppa in kunskaper i barnungar. Och förresten, sade hon, jag längtar inte så mycket efter något. Jag har blifvit van att ha det som jag har det. Jag tycker inte det är så svårt alltid att se glada och unga människor.

Herner såg på henne:

— Önskar ni ej något? undrade han. Jag är full af önskningar. Och jag tror, att alla skola uppfyllas.

Fröken West skrattade lågt. Om jag säger er en sak, sade hon, lofvar ni då att ej bli ond på mig, ond eller ledsen.

Herner nickade.

Lärarinnan sade:

— Tänk er det värsta som kan hända er. Det och dubbelt med kommer också att ske. Sådant är lifvet. Det är inte vackert att

säga så, men det är sant, och sanningen gäller mer än allt.

— Ja, sade Herner, kanske. Men önska kan man alltid. Så länge man gör det har man ett vapen mot det grymma och fientliga lifvet. Har ni verkligen lärt er af med att önska.

Fröken West log.

— Jag är fyrtio år, sade hon. I femton år har jag varit sjuk. Jag har opererats tre gånger. Åren ha varit sig så lika, att jag inte kan skilja på dem. Hvarför då önska. Litet önskar man ju. Då det lider mot vår önskar jag det snart skall bli sommar, så jag får resa till ett sommarhål. Men när jag kommer hit, önskar jag att det vore höst så jag finge resa till Stockholm, och när jag väl är där och hösten kommer, önskar jag mig — Nej det skall jag inte tala om. Men det är sant, en riktig önskan har jag.

Herner strålade upp.

— Att jag hade råd bli medlem i likbränarföreningen, sade fröken West. För jag är säker på, att jag inte dör riktigt, när jag dör. Jag är säker på, att det skall bråka på något sätt in i det sista.

Hon skrattade godt och Herner kunde ej annat än le.

Så gick det ett par dar och så kom basaren. Om kvällen blef vädret bättre och sedan teaterpjäsen gått af stapeln röjde man ut salongen för dans. Fröken West hade sett på pjäsen och var vid briljant humör. Hon träffade Herner och kramade honom i armen.

— I afton skall ni dansa, sade hon. Se så mycket unga, vackra flickor här finns. Nu leker jag att jag är er mamma och sitter här och ser på. Roa er nu duktigt!

— Jag är egentligen inte intresserad af dans, sade Herner. Och så den fåniga konversationen gör mig sjuk.

— När man är ung skall man dansa, sade fröken West. Tids nog tar det slut. Finge jag önska i kväll, så vore det, att jag vore ung och vacker.

En skär ton lyste upp hennes bleka drag. Ögonen lyste.

— Dansa nu, sade fröken West. Ni ångrar er om några år, om ni inte gör det.

Dörrarna stodo öppna ut. En blå, fuktig atmosfär darrade i dörröppningen och fönsternas ytor. Det sorlade af unga röster i salongen. Man hade släckt lamporna och i stället hängt upp kulörta lyktor härs och tvärs genom rummet.

Nu spelades det upp boston i ett dunkelt hörn och golfvet var snart fullt af yrande par.

Kandidat Herner gaf sig in i ringen. Han dansade till att börja med motvilligt men snart greps han af dansen. Han tog den som en protest mot det myckna som oroade honom. Han mindes fröken Wests ord om att det värsta man väntade af lifvet just det skulle ske, och han tyckte, att det roade honom nu att ta ut så mycket som möjligt af glädjen i förskott.

Fru Dahl och kaptenskan Waern fingo fatt på honom i ett hörn mellan ett par danser.

— Se så där sade kaptenskan Waern. Nu är ni på rätt väg. Roa sig skall man och inte gå och se ledsen ut.

Han kände sitt goda lynne spela upp på alla strängar. Och han roade sig som aldrig förut. Det hade också blifvit sådan fart och stämning öfver danstillställningen. De kulörta lyktorna vaggade af och an i luftdraget som stora, lysande frukter, sorlet äggade och musiken tonade ideligen. Då sista dansen spelades upp, tyckte alla, att det var alldeles för tidigt, och det blef dakaponummer i oändlighet, ända till doktorn steg fram och sade stopp. Kavaljererna följde sina damer hem. Då Herner därefter gick förbi fröken Wests veranda för att komma till den villa där han bodde, tyckte han, att det stod någon däruppe.

— Är det ni, fröken West? frågade han.

Det blef en paus, så svarades:

— Ja, det är jag.

— Men att ni sitter ute så här sent. Det är kallt.

— Jag sitter och lär mig en läxa, sade hon.

— Ni har väl lärt ut, skämtade Herner. Hvad har ni för läxa att lära?

— Tålamod, svarade fröken West.

V.

Det led mot slutet på säsongen, och regnade alltjämt.

— Denna sommar döper vi till "Den regnande sommaren", sade fröken West en dag. Med det namnet skrifver vi in den i vårt minne, och så komma vi ihåg att alltid afsky den. Värre sommar har jag inte varit med om. Ifall det åtminstone ville hända något, ett slagsmål, en förlofning, ett inbrott hvad som helst. Nu förgås man af ledsnad och regn.

Några dagar efter, inträffade en händelse. Midt på blanka förmiddagen medan solen en stund visade sig och brunnsgästerna lockades ut ur sina kulor, midt på blanka förmiddagen körde en droska fram på planen. Ett svarthårigt fruntimmer med hårda drag och klädt i en gulaktig bomullsklänning hvirflade rundt kring vagnen. Hon gick rakaste vägen till direktörens kontor. Här presenterade hon sig som lappsångerska med ett konstigt namn. Hon hade med sig tidningar, som gåfvo besked, att hon med framgång uppträdt här och där i bygderna och att hon rönt mycken framgång, då hon i äkta lappdräkt utfört sin hembygds säregna sånger. Hon bad nu få uppträda vid "Brunnen". Ville också inackordera sig på en vecka eller så, medan hon i den kringliggande trakten kunde hålla några konserter.

Hon fick ett rum, dit hon omedelbart styrde kosan för att installera sig. Strax ringde det till middag.

— Vi har fått en ny brunnsgäst, sade direktören, då han kom. Ja, hon stannar här bara några dagar. Hon skall ge konsert här.

— Direktören frågar då inte efter, hvad han kostar på oss, sade fröken West. Det är väl fru Jungstedt eller Adelina Patti, direktörn engagerat för att lifva upp oss med i regnet.

— Nej, sade direktören, det är en lappsångerska.

— Lapp... upprepade fröken West. Något skoj således.

I detsamma blef det tyst. Lappsångerskan gjorde sin entré i matsalen. Direktören presenterade henne och hon smålog och konverserade med gästerna. Efter middagen gick hon med samma upp till sitt.

Under ett par dar snodde hon omkring i sin gulrutiga klänning och ordnade med konserten. Fröken Asp skulle ackompanjera och de båda damerna öfvade sig dagligen nere i sällskapsrummet.

Så kom konsertaftonen. Publiken började samlas. Där kom fröken West med sin krycka. Hon var bland de första, ty hon ville ha bra plats. Fru Dahl och kaptenskan Waern disputerade litet om biljetterna.

— Det är bäst att sitta långt bort, sade kaptenskan. Man hör bättre då.

— Men jag ser så illa, sade fru Dahl.

— Så? Henne är det väl inget att se.

— Men lappdräkten, den äkta lappdräkten.

De satte sig midt i salen.

Nu voro första bänkarna fulla. Det gläntade i dörren in till väntrummet och ett par mönstrande ögon blefvo synliga.

Uppe på läktaren sutto baderskorna och en del folk från trakten. Ett sorl af förväntan steg genom rummet.

Så öppnades dörren till "artistrummet". Lappsångerskan och fröken Asp stego ut. Sångerskan var klädd i nationaldräkt och hade det svarta håret flätadt i två tjocka flätor, som hängde fram öfver axlarna.

Hon bugade och log, men ansiktet var ej med i leendet. Det såg lite hårdt och oåtkomligt ut. Fröken Asp preludierade och sångerskan började.

Det var ett mummel som af besvärjelser i hennes sång. Då och då stegrades rösten till ett rop, men så sjönk den ned igen. Det var som i en stor skog med sus och stillhet och så en plötslig il. Det var något mörkt, hotande. Men publiken satt snopen. Ty lappsångerskan sjöng inte. Det var snarare ett hastigt talande, där orden fingo rytm och där den olika modulationen var det enda, som angaf, att det ändå var fråga om sång. Mot slutet kommo några starka ackord, och sångerskan utstötte ett par skrik samtidigt med att händerna gjorde en häftig gest. Och så teg plötsligt både pianot och sångerskan.

(Forts.)

"Ödesrunor" — vår nya roman.

SOM VÅRA LÄSARE TORDE OBservera afslutas i denna veckas romanbilaga Ester Nennes roman "Det nya ansiktet". Samtidigt begynner en annan af de vid den senaste stora romanpristäflingen prisbelönade romanerna, nämligen Ödesrunor af Elisabeth Kuylenstierna-Wenster. Det torde väl icke finnas någon af våra läsarinnor, som icke är bekant och välbekant med fru Kuylenstierna, en af våra populäraste och produktivaste författarinnor som hon är. Men de skola dock erkänna, att de som känna henne från hennes skildringar af historiska gestalter och modernt lif, dock här skola möta henne i en alldeles ny sida af hennes konst. Hon för läsaren långt upp i norrländska obygden, och öfver de människors öden hon rullar upp ligger samma mörka och mystiska stämning som öfver den ödemark de lefva i. Det motiv hon valt är sällsamt och för henne in på de psykologiska särfallens område, men hon har behandlat det med största varsamhet och medkänsla. Vi tro att våra läsare med spänning komma att följa den unge nybyggaren-läkaren genom hela hans historia.

För kvinnliga studerande i Paris.

UNDER NAMN AF: "LE FOYER DE L'ÉTUDIante"har i Paris grundats ett hem afsedt att tillförsäkra unga damer som lefva fjärran från föräldrahemmet en sund och billig kost. Hemmet som förfogar öfver ändamålsenliga och hygieniska lokaler har sitt säte 67 Rue Saint Jacques, bredvid la Sorbonne.

Mellan måltiderna hafva pensionärerna tillfälle till hvila, läsning, skrifning m. m.

"Le Foyer de l'étudiante" står under beskydd af af "la Fédération française des étudiantes Chrétiens" hvars ordförande är professor Raoul Allier. Sekreteraren för l'association Chrétienne d'étudiantes, som ställer sig till full disposition för eventuella förfrågningar, träffas på "Le Foyer" alla dagar kl. 12,30—3 e. m.

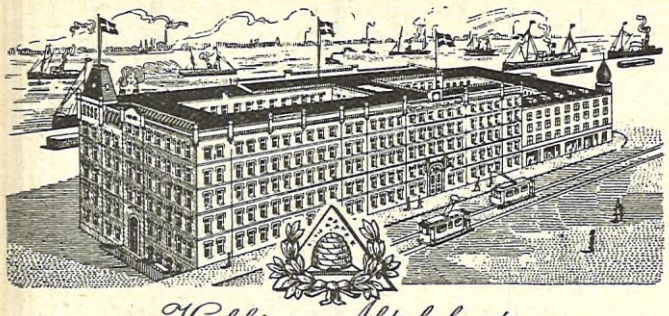

Konfektions-Aktiebolaget

J. A. Wettergren & Co

GÖTEBORG

NORDENS STÖRSTA FABRIK FÖR TILLVERKNING AF

Damkappor, Kostymer, Barnkonfektion.

OFVANSTÅENDE FABRIKAT

finnas i rikhaltigaste sortiment till billigaste priser

hos

A.-B. Nordiska Kompaniet, Stureplan.

Hafre-Gryn och Hafre-Mjöl

Ytterhamar

Gif barn den bästa näring och de växa upp till friska människor.

Gif vuxna den bästa näring och de förbli friska till sena ålderdomen.

KÖKSALMANACK

Redigerad af

ELISABETH ÖSTMAN.

Inneh. af Elisabeth Östmans Husmoderskurs i Stockholm.

FÖRSLAG TILL MATORDNING FÖR VECKAN 1—7 SEPT. 1912.

SÖNDAG. Frukost: Smörgåsbord; lammkotletter à la Maintenon; mjölk; kaffe eller te. Middag: Afredd buljong med frikadeller; kräftor; stekt orre med salader; kall äppelpudding med grädde.

MÅNDAG. Frukost: Smörgåsbord; stufning af bondbönor och skinka; mjölk; kaffe eller te. Middag: Pudding af kött med potatismos; körsbärssoppa med skorpor.

TISDAG. Frukost: Smörgåsbord; halstrad gädda med skiradt smör och potatis; mjölk; kaffe eller te. Middag: Kokt rimsaltad fårbringa med stufvade morötter; filbunke.

ONSDAG. Frukost: Smörgåsbord; bräckt fårbringa (rester från tisdag) med potatismos; mjölk; kaffe eller te. Middag: Grönsoppa med mjölk; kokt makrill med persiljesås och potatis.

TORSDAG. Frukost: Smörgåsbord; hafregrynsgröt med mjölk; sill med smör och ägg samt potatis; kaffe eller te. Middag: Oxstek som vildt med potatis och vinbärsgelé; rabarbersoufflé med vispad grädde.

FREDAG. Frukost: Smörgåsbord; ragu på stekt kött med förlorade ägg; mjölk; kaffe eller te. Middag: Bräckt skinka med stufvade turska bönor; risgrynsgröt med mjölk.

LÖRDAG. Frukost: Smörgåsbord; stekt färsk strömming med tomatsås och potatis; mjölk; kaffe eller te. Middag: Kall oxstek med potatispudding; saftkräm med mjölk.

RECEPT:

Lammkotletter à la Maintenon (f. 6 pers.). 6 stora lammkotletter, $^1/_2$ msk. salt, $^1/_2$ tsk. hvitpeppar.

Till färsen: $^1/_2$ hg. stekt kalf- eller hönskött, 30 gr. salt oxtunga, 2 tryffel, 1 msk. smör (20 gr.), 1 tsk. hackad charlottenlök, 2 msk. mjöl (20 gr.), 1 dcl. buljong, 1 äggula, salt, hvitpeppar, 1 msk. hackad persilja.

Till pensling: 1 äggula.

Till stekning: 4 msk. smör (80 gr.), $1^1/_2$ dcl. köttsky eller buljong.

Beredning: Kotletterna torkas med en duk, urvriden i hett vatten, putsas, bultas på båda sidor och ingnidas med kryddblandningen. — Köttet, tungan och tryffeln skäras i små, jämna tärningar. Smöret och löken fräsas med mjölet 2 min., buljongen tillsättes och såsen får koka 5 min. Den uppvispade äggulan röres i tillika med köttet och svampen, färsen afsmakas med kryddorna och persiljan och får kallna. — Kotletterna stekas 4 min. på den ena sidan i hälften af smöret. De läggas därefter på ett skärbräde med den stekta sidan upp. Färsen delas i 6 lika delar och bredes ut på kotlettens stekta sida samt penslas med den uppvispade äggulan. Resten af smöret fräses i stekpannan, kotletterna läggas i med färssidan uppåt och gratineras i ugnen omkr. 8 min. De uppläggas på varmt serveringsfat, pannan vispas ur med köttskyn, såsen får ett uppkok, afsmakas med 1 tsk. kallt smör och hälles öfver kotletterna. Pappersmanschetter trädas på benen. Garneras med ärter eller fransk potatis och persilja och serveras som frukost- eller mellanrätt.

Stekta orrar (f. 8—10 pers.). 2 orrar, 1 hg. späck, 3—4 msk. smör, 2 tsk. salt, 3 dcl. buljong, 5 dcl. tjock grädde.

Beredning: Orrhönan har ljusare kött och anses finare än tuppen. — Fåglarna rensas och få ligga i mjölk över natten. De torkas därefter väl och späckas, om så önskas, med fina späckstrimlor och uppsättas. Späckningen kan med fördel uteslutas, och fåglarna beläggas i stället med späckskifvor, när de äro uppsatta. De brynas i smöret, saltas och spädas, först med den kokande buljongen, därefter med grädden, och få sakta steka med tätt lock, tills de äro möra eller $1—1^1/_2$ tim., hvarunder de ösas flitigt. — De skäras, garneras och serveras med afredd sås, tillsatt med tjock grädde.

Kall äppelpudding (f. 6—8 pers.). 190 gr. socker, 2 dcl. hvitt vin, 2 dcl. vatten, $1^1/_2$ lit. syrliga äpplen (omkr. 8 hg.), skal af $^1/_2$ citron, saft af 1 citron, 6 blad röd gelatin, 1 dcl. vatten till gelatinet.

Beredning: Af sockret, vinet och vattnet kokas en klar, simmig lag. Äpplena sköljas, torkas, skalas, skäras i klyftor, befrias från kärnhusen och läggas direkt i sockerlagen. Citronskalet tillsättes och äpplena kokas till mos. Äppelmoset passeras genom hårsikt, afsmakas med citronsaften och mera socker om så önskas. Gelatinet sköljes i kallt vatten, klippes i bitar, upplöses i hett vatten och blandas väl med äppelmoset. Massan fylles genast i en vattensköljd och sockerbeströdd à-la-daube-form af porslin och får stå på is omkr. 5 tim. När puddingen skall serveras, lossas den försiktigt kring kanten med en spetsig knif och uppstjälpes på tårtskål. Garneras med biskvier och serveras med vaniljsås eller vispad grädde. — Bäst är att koka äppelmoset dagen innan den skall serveras.

Körsbärssoppa (f. 6 pers.). 1 lit. färska eller 5 dcl. torkade körsbär, 2 lit. vatten, skalet af $^1/_4$ citron, 1 bit kanel (5 cm.), $1—1^1/_2$ kkp. socker, 2 msk. potatismjöl.

Beredning: Bären sköljas i silfat och få rinna af; hälften af dem stötas i stenmortel, tills kärnorna äro krossade. De krossade bären sättas på i $1^1/_2$ lit. af vattnet jämte citronskalet och få koka $^3/_4$ tim. Bären silas ifrån, sockret tillsättes i saften, som får koka upp och afredes med potatismjölet, utrördt i $^1/_2$ kkp. kallt vatten, hvarefter soppan får koka 2 min. Ur resten af körsbären urtagas kärnorna, bären kokas i återstoden af vattnet med 2 msk. socker och tillsättas den färdigkokta soppan. Serveras helst kall med vispad grädde och skorpor eller biskvier. — Användas torkade körsbär, sköljas dessa i ljumt vatten, stötas så att kärnorna krossas och få ligga några tim. i det vatten, hvari de skola kokas.

Kokt rimsaltad fårbringa (f. 6 pers.). $1^1/_2$ kg. fårbringa, 4 msk salt (60 gr.), 2 tsk. socker (10 gr.), 2 gr. salpeter.

Beredning: Refbenen knäckas och bringan ingnides med en blandning af saltet, salpetern och sockret. Den lägges i ett djupt fat och får stå 3—4 dagar, under det den ofta vändes i den lake som bildas. Köttet tvättas därefter väl med en duk, doppad i kallt vatten, sättes på i kallt vatten, får hastigt koka upp, skummas väl och får koka 15 min. 100 grader, hvarefter spadet afkyles till 82—83 grader och köttet får ligga däri utan att koka tills det är mört, eller $1^1/_2$—2 tim. Serveras med brynta kålrötter, stufvade grönsaker eller potatispuré. Spadet kan användas till någon afredd soppa eller puré. — Sedan köttet är kokt kan det penslas med vispadt ägg, beströs med fint stötta skorpor, läggas i en långpanna, hvars botten är täckt med spadet, och sättas in i varm ugn att gratineras 15—20 min. Serveras som föregående.

Ragu på stekt kött (f. 6 pers.). 5 hg. benfritt, stekt kött af oxe, kalf eller får, 8 dcl. buljong eller vatten, 1 rödlök, 2 msk. smör (40 gr.), 4 msk. mjöl (40 gr.), 5 dcl. af buljongen, 2 msk. finskuren saltgurka, salt, hvitpeppar.

Beredning: Köttet skäres från benen i jämna vackra bitar. Benen krossas och kokas i buljongen (eller vattnet, tillsatt med 4 gr. fast köttextrakt samt salt), tills buljongen får god smak, då den silas. Löken skalas, hackas fint och brynes lätt i smöret, mjölet fräses med smöret och löken 2 min., den silade buljongen spädes på, och såsen får koka 5 min. Köttet och saltgurkan iläggas och värmas i såsen men få ej koka. Anrättningen afsmakas med kryddor,

Köp Schweizer Taft

Begär prof på våra nyheter i svart, hvitt och kulört: **Taffetas, Changeants, Façonnés, Crêpe de Chine, Duchesse, Ecossais, Eolienne, Mousseline,** 120 cm. bredt, från 95 öre metern. **Sammet** och **Plysch** till klädningar och blusar o. s. v. såväl som **blusar** och **rober med äkta Schweizer-broderier** i batist, ylle, lärft och siden.

Vi sälja endast garanteradt solida sidentyger **direkt till privatpersoner portofritt och redan förtulladt till bostaden.**

Schweizer & Co., Luzern S 3 (Schweiz)

Sidentygs-Export. — Kungl. Hofl.

Kombinerad Bosättnings- och Lifförsäkring

är det mest praktiska sätt att erhålla eget hem. Prospekt och upplysningar erhållas gratis och franko.

A.-B. Nordiska Kompaniet.

Stockholm.

Lättast att intaga af stora och barn är Vasens (f. d. Nordstjernans) Laxérmarmelad, med anledning af dess behagliga smak. Pris 1 kr. pr ask. På alla apotek.

Fyrtornets KAVIAR

Årets inläggning utkommen och utmärker sig för sin friska, aptitretande smak.

Se noga till att Ni får af märket **"Fyrtornet".**

Erkändt högsta kvalitéer inom hela konservindustrien.

ORIGINAL SINGER SYMASKINER

Världsberömda.

SINGER C:o

SYMASKINS AKTIEBOLAG

Filialer

på alla större platser.

Snöhvit tvätt på några minuter. Endast $^1/_{10}$ af förut erforderligt arbete. Kläderna hålla dubbelt så länge. Bruksanvisning gratis och franko. Kölnerlagret, 24 Smålandsgatan, Stockholm.

Annonsera i Idun!

En föga kostsam dryck

hemmastadd å de finaste frukostbord:

VAN HOUTENS CACAO

banbrytaren i cacaobranchen,

världsmarknadens ledande märke.

EKSTRÖMS JÄSTMJÖL

ÖREBRO KEM·TEKN·FABRIK·

Btabl. 1866.

Äkta Göteborgs-Knäckebröd.

Hygienkontrollant: D:r G. Hjort af Ornäs.

Tel.: 11 & 929.

Lehr- und Versuch-Ateliers für angewandte und freie Kunst.

Föreståndare: ***Wilhelm von Debschitz***

München, Hohenzollernstrasse 21.

Industriell konst: Alla slags ritningar för konstindustri. Verkstäder för metall- och handtextiltekniк, keramik.

Fri konst: Undervisning i målning och teckningskonst.

För båda afd.: Aftonunderhålln., perspektiv, föreläsningskurser, läsrum.

Ill. prospekt gratis g:m Sekretariatet.

KALMAR·ÅNGKVARNS

OÖFVERTRÄFFADE HAFREGRYN

SKULTUNA 1611

Skultunas

Syltkittlar

af **koppar, mässing** och **aluminium**

enligt alla husmödrars samstämmiga vittnesbörd

de bästa i marknaden.

Obs.! *Ofvanstående fabriksmärke!*

Till salu i välsorterade järn- och bosättningsaffärer.

Lejon Dantar och Strumpor.

INREG. VARUMÄRKE

PRIMA KVALITÉ! BÄSTA UTFÖRANDE!

HVARJE PAR STÄMPLADT
MED OFVANSTÅENDE VARUMÄRKE
FINNAS I ALLA VÄLSORTERADE
SYBEHÖRS - MANUFAKTUR- & KORTVARUAFFÄRER.

lägges på varmt fat och garneras med brynt potatis.

Risgrynsgröt med frukt (f. 6 pers.). $1^1/_2$ dcl. karolina-risgryn (150 gr.), 1 lit. vatten, $1^1/_2$ lit. färska eller $1^1/_2$ hg. torkade äpplen eller $^1/_2$ lit. inlagda krusbär, $1^1/_2$—2 dcl. krossocker, (1—2 msk. punsch).

Beredning: Risgrynen sköljas, skållas i hett vatten, få afrinna och påsättas i kokande vatten. Äpplena skalas, skäras i fina klyftor och tillsättas jämte sockret, när gröten kokat omkr. 15 min. Gröten får därefter sakta koka, tills grynen och äpplena äro fullkomligt mjuka, eller omkr. $1^1/_2$ tim., under det den ofta omröres, så att den ej bränner vid. Gröten afsmakas med mera socker om så behöfves, och punschen tillsättes om så önskas. Serveras med grädde eller mjölk.

Användas torkade äpplen, sköljas dessa och läggas i blöt i 2 dcl. vatten, omkr. 12 tim. innan de skola användas. I stället för äpplen kunna inlagda krusbär användas och gröten för öfrigt kokas på samma sätt.

Till denna gröt kunna äfven krossgryn användas.

Tomatsås (f. 6 pers.). 6 tomater, $1^1/_2$ msk. smör (30 gr.), 3 msk. mjöl (30 gr.), 4 dcl. buljong, 1 dcl. grädde, 1 äggula, salt, hvitpeppar.

Beredning: Tomaterna skalas och passeras. Smör och mjöl fräsas 2 min., buljongen, tomatpurén och grädden spädas på och såsen får koka 5 min. Den afredes med den uppvispade äggulan, får sjuda och afsmakas med kryddorna.

VECKANS PRISTÄFLING.

PRISTÄFLING N:R 35.

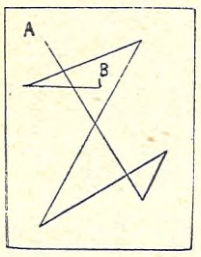

Rita upp vidstående figur utan att lyfta pennan från papperet och utan att linjerna på något ställe korsa hvarandra. Börja vid A och sluta vid B.

Lösning insändes, undertecknad med namn och adress, till Red. af Idun senast den 15 sept. 1912. Å kuvertet bör angifvas pristäfling n:r 35.

De två första rätta lösningar, som vid den därefter verkställda granskningen påträffas, erhålla följande pris: 1:sta pris: en försilfrad bägare eller också böcker — fritt val — till ett värde af 10 kronor. 2:dra pris: böcker till ett belopp af 5 kronor.

LÖSNING TILL PRISTÄFLING N:R 31.

MOSAIK.

Husmoder—arbetsam.

1) hussvala; 2) urfjäder; 3) skatnäbb; 4) Marianne; 5) organist; 6) darrgräs; 7) eldfluga; 8) ruter dam.

Nummer på mosaikbitarna: 2, 1, 6, 3, 5, 18, 20, 8, 11, 7, 12, 13, 17, 4, 10, 9, 14, 19, 15, 16.

Vid den företagna granskningen af de insända lösningarna ha de två först påträffade rätta lösningarna lämnats af följande personer, hvilka alltså erhålla de utfästa prisen. Första priset: Hr Ivar Björnberg, Drottningholmsvägen 126, Stockholm. Andra priset: Fröken Gertrud Rooth, Ljungby.

TIDSFÖRDRIF.

LÄNKGÅTA.

Min första länk just den det är,
Som genomläser gåtan här,
— Det ordet mången prisar. —
Och äfven den man prisa skall,
Som i sin tjänst och i sitt kall
Den andra länken visar.
Min tredje aldrig ögat nått,
Men på en annan väg han gått
Att lifva trötta sinnet.
Min fjärde länk är känd att ha
Mång' egenskap så god och bra
Och en af dem är minnet.
De andra om ni räknar dem,
Ni finge kanske fyra, fem —
Nu kan ni få min sjätte —
Ni kan min sjunde med er hand,
Då ni er båt vill ha i land.
Mitt åttonde just klockan slog,
När detta året början tog.
När så från länk till länk ni gått
Och hela kedjan färdig fått
Ni just mitt hela hafver.

F. M. C.

REBUS.

O adel

(A. B. C.)

RÄKNEUPPGIFT.

En tiggare hade några få öre på sig, men då han ganska bra förstod sig på att tigga, såg han snart sina ören fördubblade och i glädje häröfver, köpte han för fyra öre bröd. En kort tid därefter hade han åter samlat dubbelt så mycket som han hade kvar sedan han gjort förenämnda inköp, och då köpte han för 8 öre ost. Ännu en gång lyckades det honom att samla dubbelt af hvad han nu ägde i behåll och då köpte han för alltsammans, för 8 öre öl. Hur mycket hade han från början?

Anna H—m.

VINFATEN.

En köpman hade i sin källare 21 vintunnor, hvaraf 7 voro fulla med vin, 7 tomma och 7 halffulla. Han hade 3 söner, Tom, John och Henrik. Hur kan han dela tunnorna och vinet bland sönerna utan att tömma vinet från det ena fatet till det andra, så att hvar och en får lika antal tunnor och lika mycket vin?

LÖSNINGAR

TILL TIDSFÖRDRIFVET I N:R 34

BOKSTAFSDIAMANTEN: 1) B, 2) Tor, 3) bonde, 4) Ida, 5) e.

ZOOLOGISKA TRÄDGÅRDEN: 22 fåglar och 14 fyrfota djur.

INDISKA GÅTAN: 1 pärla värd 2 guldstycken, 1 smaragd värd 20 guldstycken och 1 rubin värd 25 guldstycken.

SVAR

(Forts.)

N:r 185. Svafling är nog bra för fukt i källare och tillgår så: Man gör på en tjock plåt, som ställes öfver en gryta, ett litet bål af stickor som påtändes, sedan man lagt pulvr. svafvel bland dessa. Dörrar och fönster tillslutas noga och öppnas först efter några timmar.

Ett utmärkt medel är följande: En burk med klorkalium ställes in i källaren. Då saltet blifvit mättadt med vatten, torkas det öfver stark eld och användes ånyo. Sie.

N:r 186. Den bästa bok man kan

få angående kaninskötsel, är med säkerhet Thyra Brandelius. Pris 60 öre. Hennes adress är Thyra Brandelius kaninstuteri, Rosta gård, Örebro. Andra läsvärda böcker i detta ämne äro: »Om höns, ankor, gäss, dufvor och kaniner» af Viktor Schmidt (utgifves på Vilh. Siléns Bokförlag till ett pris af 1 kr.), Red. F. A. Vingborgs »Kaninen», som finnes till salu på Sv. Kaninafvelsföreningens Byrå, Flemminggatan 20 B, Stockholm, till ett pris af kr. 2:50, Cornelius Tengwalls »Kaninen som husdjur i allmogehemmet», på Emil Janssons Boktryckeri & Bokförlag, Malmö, Forsbergs »Praktisk vägledning i kaninskötsel», pris 50 öre, adr. Kaninstuteriet, Vinberg. Utom dessa finnas en mängd bättre eller sämre böcker om kaninskötsel, men de nu uppräknade äro tillförlitligast.

Angorakaninens skinn är absolut det finaste och det i handeln dyraste. Det har framför allt värde för sitt långa, silkeslena hår. Enfärgade skinn äro de mest värdefulla. Håren i pälsen få icke tofva sig, utan djuren måste kammas och borstas minst en gång i veckan. Priset på ett sådant skinn är så varierande, till följd af konjunkturerna inom buntmakeribranschen, att det är omöjligt att på rak arm bestämma detta. Försäljningen är i allmänhet ganska lätt, ty man behöfver endast vända sig till någon buntmakare på platsen. Buddha.

N:r 187. Finns det ingen annan herre, som ni kan gå ut och promenera med än eder f. d. fästman, så inte tror jag konvenansen lägger några hinder i vägen för det nöjet, om det nu kan vara något nöje.

Tjänstekvinna.

N:r 188. Gammalt pälsverk kan med stor fördel användas till kantning af aftonkappor, aftonhufvor, siden- och sammetsmuffar o. s. v. Försök bara.

N:r 189. Ni säger alls ej hvilket slag af krukväxter ni odlar, s. k. bladväxter eller blommande. Hvad bladväxter angår, så behöfva de ej alls några konstgödningsämnen för att frodas. Låt dem få stora krukor, så att rötterna få god näring, ställ dem ej i sol, men i dager, akta dem för drag, låt dem aldrig helt uttorka, men ej heller stå »sura». Tvätta bladen hvar 14 dag med ljumt, svagt såpvatten, dryp ett par gånger årligen några droppar matolja eller ricinolja i jorden. Luckra upp den öfversta jorden med en liten spade eller knif en gång i veckan. Håll det yttre af krukan ren, och har ni god råd, så sätt växten i absolut ny kruka hvartannat år. Pryd ej krukan med papper o. d., utan låt den stå fri.

De olika blommande växterna fordra olika skötsel och ans. Köp eller låna på ett offentligt bibliotek professor Carl Lindmans nyutkomna verk »Vi och våra växter». Nan.

N:r 190. Privatlektioner åt elever i de lägre klasserna bruka betalas rätt bra, särskildt i matematik och fysik. Kan ni ej erhålla något stipendium. Rådgör med edra lärare därom. Det är eljes ej så lätt att vid sidan om studierna ha annat arbete. Sie.

— Har ni aldrig tänkt på bokbinderi?

— Är ni informator och skall under tiden sköta egna studier, lär väl ej tid och kraft medge mera arbete inomhus. Kunde ni ej förena ett välbehöfligt friluftslif med extraförtjänsten. Om ni t. ex. anhåller om trädgårdsarbete, ja t. o. m. vedhuggning (hos någon person som ni vet ej vill underbetala edert arbete) eller ni vill transportera varor, så nedsättes ej eder person af ett dylikt arbete, utan tvärtom. Ni har måhända en kamrat som också behöfver hjälpa sig själf. »Viribus unitus» heter det ju. Säkert skall mången arbetsgifvare med glädje ge er ett stärkande och välbetaladt kroppsarbete att utföra just på edra lediga stunder. Nan.

N:r 191. Tag er plats som husjungfru, barnjungfru eller kokerska så får ni ordentlig lön, allting fritt och slipper äta nådebröd. Och så lär ni er att sköta ett hem. Och det är nyttig kunskap.

— Att försörja sig själf på 35 kr. i månaden går naturligtvis ej utan att dessutom ha någon förtjänst. Svårt att råda, då ni ej talar om hvilka förutsättningar ni kan ha för att lyckas få någon utkomst. Ni kunde kanske genom annons få komma i någon god familj och vara behjälplig i hus-

Hvarför taga lifvet af Edra skor med dålig skokräm? Den lilla prisskillnaden pr burk kan aldrig motsvara kostnaden för ett par nya skor. Den skada som en enda burk skokräm af olämplig sammansättning kan förorsaka å en familjs skodon är, värderad i penningar, tillräcklig att fylla familjens behof af skokräm i 10 år.

Köp ej dålig skokräm eller "hvilken sort som helst", utan begär uttryckligen **"VIKING"** och tag ingen annan.

Vikingkrämen har fullt vetenskaplig sammansättning, skyddar och konserverar lädret och bevarar dess naturliga utseende och smidighet. Vikingkrämen tillverkas af specialister i modern specialfabrik med alla nutidens förbättringar och resurser. Förbrukningen af Vikingkräm har på 10 år 100-dubblats. Millioner förbrukare berömma den.

INDUSTRI-AKTIEBOLAGET VIKING, ÖREBRO.

Insänd genast denna kupong jämte ett 10-öres frimärke till porto så erhålles gratis vår bok "Fotbeklädnadens vård" innehållande intressanta lärdomar och råd.

Idun.

Varning!

Vid inköp torde noga efterses vårt lagl. skyddade märke "VIKING" å burkarne.

Det har nämligen kommit till vår kännedom att vissa firmor söka afsätta lägre kvalitet genom att utgifva samma som vårt fabrikat.

Husqvarna Kokspislar

tillverkas i olika storlekar och kombinationer för ved-, kol- & gaseldning.

Största omsättning i Skandinavien.

Priskurant och kostnadsförslag på begäran gratis.

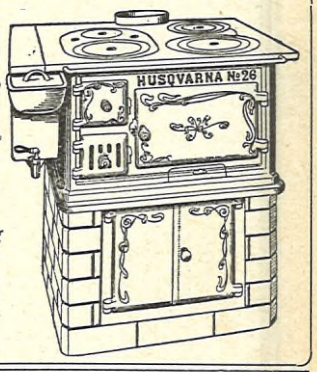

NAMNET HUSQVARNA ÄR EN GARANTI FÖR EN FÖRSTKLASSIG VARA

KVINNLIG GYMNASTIKDIREKTÖR kan få bli delägare event. öfvertaga svenskt Gymn. Inst. i Nordtysk stad. Svar till »Inst.», Iduns exp.

Kindergarten.

Höstterminen börjar den 20 sept. Nyanmälningar mottagas Bergsgatan 20, 4 tr., Sthlm. Allm. tel. Kungsh. 22 92.

ELSA KARLSON,
exam. Kindergartenlärarinna.

Professor Metchnikoffs

nya medel mot rubbningar i matsmältningen och därmed sammanhängande sjukdomar,

Lactobacilline-glycogéne-tabletter

är nu utsläppt i marknaden. Tabletterna bestå af det bekanta yoghurtfermentet samt ett nytt ferment, glycobakter med stärkelseupplösande egenskaper.

Försäljas från

Apoteket Lejonet, Malmö.

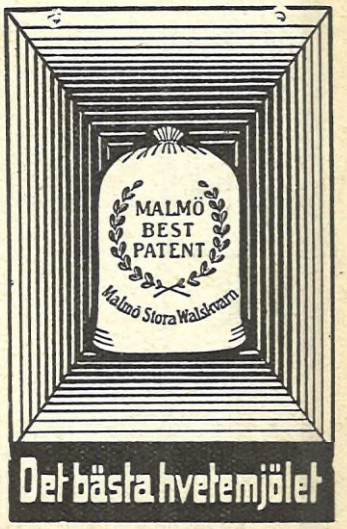

Prenumerera på Idun.

hållet eller läsa med barnen om edra kunskaper räcka därtill. Ingen tidning lämpar sig bättre att annonsera i än Idun. Sie.

N:r 192. Inträdessökande till Musikaliska akademien skola vara minst 12 och högst 20 år, samt äga sådan färdighet i de ämnen, vari utbildning önskas, att anlagan tydligt framträda. Således torde ni äfven bli pröfvad i orgel. Beträffande den tid, som åtgår för organistexamens afläggande, så beror detta på förkunskaperna. Sök. intagas i början af hvarje termin (höstterm. börjar den 1 sept. och vårterm. den 15 jan.) och skola personligen anmäla sig hos direktören för Kungl. Musikkonservatorium i Stockholm. Organistexamen kan äfven afläggas hos samtliga domkyrkoorganister i riket.

Nr: 193. Vill minnas att i Iduns Modellkatalog för april eller januari förekom en modell med mönster till sportsjacka. Har den ej nu till hands. Om ni vill kan jag skaffa ett prof på virkning eller stickning. Man får klippa ett passande pappersmönster och arbeta efter detsamma. Kan arbetas af ylle- eller bomullsgarn — af det senare finns en utmärkt treflig kvalitet i crême och äfven beige, ser ut som silke. Finns nog i hvarje garnhandel. Sie.

N:r 194. Matlagning läres nog fortast genom att gå igenom en hushållsskola eller ock genom att biträda någon husmoder i ett större hushåll eller å ett hotell. Att gå igenom en hushållsskola torde blifva något dyrare men erhålles då ej blott praktisk utan äfven teoretisk undervisning. Hushållsskolorna äro nu legio. I hvarje n:r af Idun finnes alltid annonser om dylika. I Stockholm finnes minst ett 10-tal och för öfrigt finnas sådana i alla större städer. Se vidare Hjärtstädts Svenska skolor och utbildningsanstalter. Tjänstekvinnan.

N:r 195. En bland de bästa och på samma gång billigaste böcker härom är Hugo Gyllanders »Konst och konststilar.» Innehåller just hvad hvarje människa med anspråk på allmänbildning måste veta. Buddha.

— I »Konststilarne, hjälpreda vid åtskiljandet af stilarterna inom arkitektur, konstindustri och skulptur, för konstvänner och yrkesmän. Med 250 illustrationer». Boken kostar 1,50 och är öfversatt och bearbetad af professor Evert Wrangel, Lund. Nan.

— I Svenskt konversationslexikon (Nordisk familjebok) finnes en uppsats om olika möbelstilar. I någon föregående årgång af Idun förekom en serie uppsatser i ämnet af amanuensen E. Folcker, hvilka voro alldeles utmärkta. Tyvärr kan jag ej för tillfället upplysa om hvilken årgång, emedan jag vistas å främmande ort och sålunda ej har tillfälle se efter. Har ni dem själf eller kan få se dem hos någon bekant, är det ju lätt att genomse registren för de olika årgångarne. Sie.

N:r 196. Afrådes. Se i stället Idun n:r 31 den 4 aug. d. å. Sista sidans ungefär mellersta nanons, i ett fack där frielever mottagas. Ebon.

N:r 197. Det är svårt att råda, när ni ej säger hur eder sjuklighet ter sig. Genom att lämna in hemarbete till Bikupan o. d. får man blott bidrag till sin försörjning. Men skulle ni ej kunna sätta upp en liten sybehörsaffär i förening med sömnad af vissa artiklar, såsom barnklädningar, kammkoftor, förkläden, blusar, släta bomullsklädningar och serveringsförkläden till tjänarinnor m. m. En sådan affär kräfver ej större kroppskrafter, förlagskapitalet är minimalt, varorna ej underkastade moder. Nan.

— Försök att sy kravatter till någon affär. Annonsera om att ni utför märkning. Sy handarbeten till någon tapetseriaffär. Är ni aldrig så litet händig så måla tidningshållare, nålfat, ramar, pappersknifvar och dyl. Texta också därpå några ord, t. ex. »Sveriges väl». Jag känner en fru, som tillverkat en mängd sådana saker, och haft strykande åtgång på dem. Personer, som ha vänner och anförvanter i Amerika, köpa och sända dem dit, som en hälsning och ett minne från gamla Sverige. Bor ni på någon större plats i landsorten, där ingen telegraminlämning finnes och ni sedan har eller med inte allt för stora kostnader kan skaffa er telefon, så börja med telegraminlämning. Det är en ganska bra biförtjänst. Ni får 5 öre för hvarje afgående och 10 öre för hvarje ankommande telegram. Syster Maison.

N:r 198. Var naturlig och enkel, och ni behöfver ej känna er osäker. Ni har säkert en god portion medfödd kvinnlig takt och den utvecklas efter hand mer och mer. Forcera aldrig ert sätt, utan var er själf, just precis sådan som ni af naturen är. En annan ung flicka, prästdotter från mörkaste Småland, var i alldeles samma predikament som ni nu är och lika orolig. Hon hade innan hon vid 25 år måste ge sig ut i världen, aldrig träffat andra människor än fadern och hans sockenbor, bönder. Men genom enkel värdighet, förenad med ett vänligt sätt att bemöta alla människor, gjorde hon sig mycket aktad och älskad. En del små anvisningar angående vissa etikettsfrågor kan ju vara godt att få, köp därför »Det passar sig inte». (Blaedels förlag, pris 1 kr.). Nan.

— Hvad fordrar god ton? heter en bok. Var för öfrigt lugn. Tänk först så litet som möjligt på er själf, så reder det sig nog. Jag kommer att tänka på krymplingen i sagan, som, när han såg att katten höll på att ta fågeln, att denne lame krympling till den grad glömde sig själf, så helt gick upp i fågelns öde, att han — sprang upp och räddade fågeln. Förut kunde krymplingen inte springa. Så går det med er. Ni säger att ni inte kan skicka er. Tänk bara inte på er oförmåga utan tänk på att göra det riktigt bra i det hem dit ni skall, så skall ni få se att krafter och förmåga och kunskap, den kunskapen som kommer från hjärtat och inte från böcker, blef er egendom. Ebon.

N:Er 199. Mot ömma fötter rekommenderas att hvarje afton tvätta dem i saltvatten. Ombyte af strumpor så ofta som möjligt. Sie.

N:r 200. Jag vill på det kraftigaste råda er att försöka solen som hälsokälla. Ingenting har en så undergörande förmåga att stärka nerverna som just solen. Den allt för tidigt bortgångne professor Finsen i Köpenhamn var en ljusets apostel långt innan han blef den store vetenskapsmannen. Han kände redan som ung student, att hans arbetskraft blef nedsatt så snart han studerade i ett sollöst rum. Då han själf fått ett sådant, tog han till dess utbyte kunde ske, regelbundet hvarje dag sin bokpacke under armen, vandrade öfver till en kamrat, hvars rum låg åt solsidan, och förklarade att så länge han saknar sol, så länge saknar han den rätta arbetskraften.

En anhörig till mig försökte allt upptänkligt i medicinväg, elektrisk behandling m. m. för sömnlöshet, allt förgäfves. Så fick hon det rådet: drick sol, sitt i sol, gå i sol, ligg i sol, bada i sol. Hon följde rådet och blef hjälpt. Gör ni också ett försök! Nan.

N:r 200. Ni önskar ett »nervstärkande» medel. Är ni allvarligt klen, bör ni ej försumma att söka lkare. Intet stärker eljes nerverna bättre än kalla hafsbad. Kan ni ej erhålla sådana, får ni nöja eder med vanliga kallbad eller t. o. m. kalla afrifningar. Gymnastik rekommenderas. För förståndig diet — undvik starkt kryddad mat, kaffe, te, alkoholhaltiga drycker. Något maltextrakt torde kunna användas. Eller ock Ronneby arsenikvatten, en matsked tre gånger om dagen omedelbart före måltiderna i litet vatten. Gå tidigt till sängs, tidigt upp, ut i friska luften! Trädgårdsarbete eller promenader, sedermera, då vintern kommer, skid- och skridskoåkning, om ni ej har ungdomen för långt bakom eder och oåterkalleligt lagt sporten på hyllan. Promenera kan ni ju i hvarje fall — gå då helst ut i skogen, det är nyttigare än att gå på gatorna. Sie.

FRÅGOR

ENHVAR läsare af Idun äger rätt att å denna afdelning framställa förfrågningar rörande husliga eller andra angelägenheter till besvarande af läsekretsen. Dock förbehåller sig redaktionen oinskränkt befogenhet att utesluta de frågor, hvilka anses sakna mera allmänt intresse. Hvarje publicerad fråga kommer att besvaras, och utbetalas för det bästa svaret å någon af här nedan införda frågor, som insändes till redaktionen senast 6 dagar efter detta nummers dato, ett pris af 10 kronor.

N:r 201. Finnes det någon som kan lämna mig upplysning om en sysselsättning, lämplig för en ung flicka (studentska) af bildad familj? Önskade ett arbete som kunde intressera mig och i en icke alltför aflägsen framtid skänka mig min utkomst. Har ej lust att taga plats på kontor, utan önskade hellre ett praktiskt, mera »personligt» arbete. Hade möjligen tänkt mig att lära mig tillverka konstgjorda blommor. Kunde någon af Iduns läsare lämna mig upplysning om, hvar man får lära sig detta, om det kan föda utöfvaren, huru kostsamt en sådan utbildning ställer sig, huru lång lärotid därtill erfordras, om utöfvaren måste äga några speciella konstnärliga anlag m. m.? Tacksam för alla upplysningar är 21-årig finska.

N:r 202. Kan man vara klädd i hatt och promenaddräkt då man viges i en kyrka frågar ung förlofvad flicka som måste vara mycket sparsam och praktisk. Tacksam för svar är Rakel.

N:r 203. Hvilket är bästa medlet för utrotning af skäktor? X. Y.

N:r 204. Vill någon af Iduns läsare gifva undertecknad beskrifning på bästa sättet att konservera hummer och krabbor? Mångårig prenumerant.

N:r 205. Ung flicka frågar om någon af Iduns läsare ville gifva mig ett godt råd hur jag skall få bort små finnar eller utslag i pannan. H. L.

N:r 206. Kan icke någon af Iduns många hjälpare och rådgifvare äfven gifva råd åt en stackare som lider af »snarkning» och som därmed stör hela sin omgifning och är verkligen själf plågad och en plåga för andra. Snar hjälp är en välgärning. En olycklig landtis.

N:r 207. Skulle någon af Iduns läsare eller läsarinnor vilja råda mig hur jag skall möblera mitt hvardagsrum för att få det riktigt hemtrefligt? Passar ett antikt skåp måladt i blått där? Lilla mor i skogen.

N:r 208. Hur går man tillväga för att komma in på post- eller telegrafverket och hvilka äro fordringarna undrar Ung flicka.

N:r 209. Kan någon uppge ett tillförlitligt medel, som borttager mögelfläckar å segel, utan att seglen skadas däraf, frågar en seglare, som fått stora fläckar å sitt nya segel och blir mycket förbunden för ett skyndsamt svar härå.

N:r 210. Har studentska (på latinlinjen) som vistats i Tyskland för språkstudier och i 1 år varit vik. språklärarinna i flickskola utsikt att på 2 år kunna bli ordinarie språklärarinna? I så fall i hvilket seminarium, helst i Stockholm, och hvilka äro afgifterna? — Finnes det något hem eller pensionat där studerande ungdom kan få billig inackordering? Gärna deladt rum. Tacksam för utförligare svar å mina frågor är Student 09.

N:r 211. Två flickor, den ena med elementar- och den andra med folkskolebildning, önska utbilda sig till skolköksklärarinnor vid fackskolan i Uppsala. Är det nödvändigt att 8-klassigt läroverk genomgås och äro utsikterna stängda att vinna inträde, då man ej gått i någon högre skola? Önskebarnen.

N:r 212. Hvar i Vadstena eller annorstädes köpes knyppeldynor billigt och hvad är priset på sådana jämte knyppelpinnar pr dussin? Torgny.

N:r 213. Huru skall en lasarettssköterska, som ej äger något mera än sin lön, bäst ställa för sig för att trygga sin ålderdom? Bidraga länslasaretten till något i pensionskassan? Vid hvilken ålder och tjänstgöringsår kan pension erhållas och huru stor afgift erlägges pr år? Sjuksköterska.

N:r 214. Huru bör jag namna min utstyrsel; med mitt flicknamn, blifvande namn eller båda makarnes? Förlofvad.

N:r 215. Hvilken världshistoria af svensk författare anses vara den bästa? Svar emottages med tacksamhet af Malva.

N:r 216. Skulle någon vilja gifva mig ett godt råd angående det bästa sättet att taga ur vin- eller punschfläckar ur en nästan ny bomullsklädning? Har försökt alla upptänkliga sätt, men utan resultat. Fläckarna suttit i ganska länge och klädningen har blifvit både tvättad och struken. Lisa.

N:r 217. Finnes det något institut i Sverige eller utlandet där ryggradskrökning kan förbättras eller botas. Har hört talas om något i Amerika men minns ej var. Tacksam för svar är Irma.

N:r 218. Då jag lagt märke till hvilken stor kundkrets de s. k. 15-öresbasarerna ha förvärfvat sig, har jag tänkt att själf börja med en dylik. Jag är bosatt i en liten småstad, där företaget säkert skulle löna sig. Nu undrar jag hvarifrån man skall taga lagret. Skulle någon af Iduns läsare kunna upplysa mig härom, frågar Viola.

N:r 219. Hvar skall man, då man från en aflägsen ort vill ha en annons insatt i en af Stockholms tidningar få veta omkostnadsbeloppet? Får man hänvisa eventuellt inkommande svar till samma tidning? Och ombesörjer i så fall tidningen svarens öfversändande ånyo kuverterade eller en masse efter en viss tid till annonsören, och huru då kunna ersätta porton o. d.? Hjärtligt tacksam för svar vore Lisa.

N:r 220. Kan någon godhetsfullt uppgifva hvar akvarium och fiskar kunna köpas samt om någon handbok finnes öfver skötseln af samma eller om man på annat sätt skulle kunna erhålla erforderliga upplysningar? Abbe.

N:r 221. Skulle någon af Iduns läsarinnor vilja ge mig upplysning huruvida våra sanatorier mottaga elever? Hvad är i så fall fordringarna? Och huru lång lärotid? Grateful.

N:r 222. Kunde en af Iduns ärade läsarinnor gifva mig en god adress för köp af väfstol för hemväfning?

N:r 223. Vill någon af Iduns läsarinnor gifva mig ett råd! Jag, en ensam folkskollärarinna, har sedan ett år dagligen umgåtts i en köpmansfamilj härintill. D. v. s. jag tillbringar en god stund af dagen hos dem, men de komma så godt som aldrig till mig. Kan det anses opassande af mig att fortsätta umgänget, då jag alltid blir ombedd att återkomma, men ofta kommer olägligt? Därför att frun i huset är utan jungfru, föreligger väl ingen skyldighet för mig att deltaga i förekommande arbeten? Bildad kvinna.

N:r 224. Önskar upplysning om föreningen Vaksamhets postadress samt om man kostnadsfritt får anlita densamma? Nina.

N:r 225. Hvart skall jag vända mig för att erhålla upplysningar angående tjänstemäns egnahemslån? E—.

BREFLÅDA

EXPEDITIONENS BREFLÅDA:

»Skånska 24 år». Annonsen kostar kr. 4:— pr gång.

Likvid i postanvisning.

Undervisning i Bokbinderi.

Några elever mottagas. *Greta Morssing,* Hötorget 13. Allm Tel Br. 11 49.

Almedahls Försäljnings-Magasin,

Kungsgatan 55, Göteborg.

Levererar fullständiga *Linneuppsättningar* för bosättningar och brudutstyrslar. Se vidare vår annons i Iduns Modellkatalog

Rikhaltiga variationer. Begär prisk.
Tidaholms Bruk, Tidaholm.
Kungl. Hofleverantör.
Försäljningsmagasin: Mästersamuelsgatan 38, STOCKHOLM.

Linneväfnader

från Gestriklands Linneväfveri, Gefle, äro erkändt förstklassiga.
Gynna våra ombud!
Katalog mot 20 öres porto.
Gestriklands Linneväfveri, GEFLE.

En bok "Om dekoration och målning" jämte fulständiga färgskalor sändes gratis och franko till enhvar af Iduns läsare, som är intresserad af att med ringa arbete och med lysande resultat på otroligt kort tid själf måla och lackera gamla och nya möbler m. m. Insänd Er adr. till Le Ripolin, 24 Smålandsgatan, Stockholm.

Från YSTAD HAPARANDA användes **YVY tvål.**

Säljes i hvarje välsorterad parfym- och herrekiperingsaffär för 50 öre pr st.
Österlin & Ulrikssons Kem. Tekn. Fabrik,
- YSTAD -

Stadigt arbete i hemmet

kan nu strax ett visst antal personer erhålla. Inga förkunskaper erfordras. Arbetet kan utföras af manliga eller kvinnliga personer och är mycket lönande, lätt och renligt. Insänd till Sv. Telegrambyrån, Malmö, tydlig adr. under signatur »Säker framtid» jämte returporto för erhållande af närmare upplysningar.

En Husmoders

stolthet är hennes tvätt

Solidar-Tvätt-Maskinen

utför en tvätt på 3 à 4 tim., hvartill eljest åtgår en hel dag. Kläderna komma icke i beröring med metall af något slag utan behandlas lika väl som vid försiktig handtvätt. Pris 35 kronor fraktfritt. Skrif i dag efter vår gratis utdelade broschyr och intyg af "Olga" m. fl. ***Fabriken Rurik, Karlshamn.***

VILL NÅGON barnkär bättre lottad familj taga liten rar välskapad 1 mån. gammal flicka som sin egen. Svar tacksamt till den 1 sept. märkt »Lilla Märta», Skottes Annonskontor, Odengatan 63, Stockholm.

Elsa Sundberg
hemkommen efter flerårige pianostudier i Berlin, ger lektioner efter Teresa Carrenos metod. Postadr. Birgerjarlsgatan 131 B.

Ett försök skall visa Eder att baljnitarne hjälpa mot gissnande träbaljor. Pr ask à 100 st. 1 kr. Skrif genast till S. A. W. Sundelin, Göteborg.

Ett utav Stockholms äldsta och finaste

Nykterhetshotell

mycket frekventerat, överlåtes i höst.
Närmare genom:

Lindells Egendomsaffär,
Stockholm, Norrlandsgatan 23.
Telefoner: A. 21 04. R. 85 82.

Kungl. Hovleverantör
A.-B. Östlind & Almquist
Piano- & Orgelfabriker, Arvika.
Högsta utmärkelser å senare årens världsutställningar för
Flyglar - Pianinon - Orglar
i tävlan med olika nationer.
20,700 instrum. i bruk. Begär prisk.
Göteborg, Stockholm,
Kungsgatan 15. Drottninggat. 23.
Malmö,
Baltzarsgatan 42.
Filialförest. i Stockholm: Musikdirektör **Carl Bohlin.**

Af brist

på varukännedom eller smaksinne låter mången sig nöja med den aromlösa ättiksyran i stället för god spritättika af Eslöfs välkända tillverkning.

LEDIGA PLATSER

BARNSKÖTERSKOR, utbildade, erhålla anställning genom Arbetsförmedlingen. Hufvudkontor: Regeringsgatan 113. Afdelningskontor: Högbergsg. 37. Expeditionstid kl. 9—4, lördagar 9—2. Rikstel. 40 47. Personlig inställelse. Betyg böra medtagas. »Anlita närmaste kontor!»

ENKEL, bättre flicka, ej under 20 år, med goda rekom. erhåller plats som barn- och husjungfru i stad i Dalarna. Svar till »Ordning», Iduns exp. f. v. b.

TVÄNNE BÄTTRE, väl rekommenderade flickor erhålla plats som barnjungfru och husa i ämbetsmannafamilj 1:sta okt. Svar till E. Björkman, Hedemora.

FÖR EN VÄRDINNA, kunnig i hvad ett landthushåll hörer finnes plats först i sept. Svar med betygsafskrifter och foto. torde sändas till »C. L.», Forsheda.

BILDAD, enkel och anspråkslös flicka med håg för hushållsgöromål, kan fr. o. m. 1 okt. eller förr om så önskas, mot billig afgift blifva i tillfälle deltaga i skötsel af landthushåll i herrgård på landet. Hemmavarande dotter kommer att dela alla göromålen. Vidare genom bref märkt »Herrgård på landet», under adr. S. Gumælii Annonsbyrå, Sthlm f. v. b.

BILDAD DAM erhåller plats som husföreståndarinna i mindre familj. Svar till »Husföreståndarinna 1912», Nordiska Annonsbyrån, Göteborg.

EN ENKEL, helst troende flicka med kompetens att undervisa i 6:te kl. kurs (Elementarskolan för flickor) samt musik får bra plats i familj på landet. Svar jämte betyg, lönevillkor och foto. sändes under adr. »Ingeniör», Munkfors.

ENKEL, barnkär flicka med vana i hushåll önskas från 1 sept. som hjalp i hemmet i liten fam., 3 pers., där jungfru ej finnes. Svar med uppgift å lönepret. och ref. till Fru M. Larsson, Kungsör.

PÅ SKARABORGS och ELFSBORGS läns anstalt för sinnesslöa finnas till den 1 nov. 2:ne platser lediga:

1) för en hushållerska fullt kompetent att förestå ett hushåll på c:a 250 personer, samt

2) för en öfversköterska, helst utbildad i sjukvård, för den nya asylafdelningen. Lön för hvardera 500 kr. Ansökan, åtföljd af betyg och rek. jämte foto. samt uppgift om ålder, insändes till Föreståndarinnan, Johannesberg, Mariestad.

HUSHÅLLERSKA, kunnig i och fullt förtrogen med matlagning och skötande af ett landthushåll sökes för hösten såsom husmoders hjälp å herrgård i Västergötland. Svar till godsäg. C. H. Beckman, Sörbylund pr Sköfde.

FRISK OCH GLADLYNT bättre flicka, omkr. 30 år, erhåller i höst plats i prästgård i Norrland (litet hushåll) att jämte dotter i huset sköta inom hemmet förekommande göromål. Svar med uppgift om löneanspråk m. m. sändas under adr. »Prästgård i Norrland», Iduns exp.

UNDERVISNINGSVÅN lärarinna, kompetent att undervisa tvänne 12-åriga tvillingsystrar i vanliga skolämnen, språk och musik samt att i öfrigt handleda deras uppfostran, erhåller plats till hösten i prästgård i öfversta Norrland. Fria resor. Svar jämte betyg, ref., löneanspråk och foto. sändes snarast till kyrkoherden W. Wallin, Karungi.

LÄRARINNEPLATS ledig 1 sept. att läsa med 2 flickor, 10 och 7 år. Rek., löneanspråk och foto. till Fru E. Trumpy, Hillringsberg, Glafva.

LÄRARINNOR, värd., sjukköt., kontors-, sällskaps-, hushålls-, barnfröknar få goda platser gm Norra Inack.-Byrån, Malmskillnadsg. 27, Sthlm.

KOKERSKA, medelålders fridsam och kunnig i sina göromål, erhåller till hösten plats hos en äldre familj. Närmare besked meddelar kassörskan i Slakteriaffären, Munkbrog. 11, Sthlm.

FÖR BILDAD FLICKA, kunnig och villig åtaga sig matlagn. och andra i ett hem förekommande göromål, finnes plats ledig till okt. i familj på 5 medlemmar. Eget rum. Jungfru finnes. Svar med foto. till »Hemtrefnad» under adr. Sv. Telegrambyråns Annonsafdelning, Helsingborg.

BÄTTRE FLICKA, ej under 20 år, frisk, stark och med gladt lynne, som är villig åtaga sig alla i ett hem förefallande göromål, äfven matlagning (helst en som genomgått hushållsskola) får plats till 1 eller 15 sept. i liten familj. Svar med uppgift om ålder och löneanspr. event. rek. och foto .till Fru Erland Zell, Villa Erlebo, Långedrag, Göteborg.

UNG, BÄTTRE FLICKA får plats hos tandläkarefam. i Stockholm. Fordringar: arbetsam, ordentlig, anspråkslös, ej öfver medellängd, god syn och hörsel, helst omusikalisk, ej såsom sällskap. Svar med porto, foto., lönepret. till »Familjemedlem 1912», Allm. Tidningskontoret, Gust. Adolfs Torg, Stockholm.

UNG FLICKA af god familj önskas som hjälp och tillsyn af tre småttingar i åldern 1½—5 år samt som sällskap åt frun. Jungfru finnes. Svar jämte lönepret. emotses snarast under märke »Barnkär», Norrköping p. r.

KOKERSKA sökes till 24 okt. Skicklig, med grundl. erfarenhet från priv. platser. Lön 25 kr. Utmärkta vitsord fordras. Svar till Fru öfverstelöjtnant Ringertz, Halmstad.

FÖR anspråkslös och barnkär bättre flicka finnes plats ledig den 1 okt. i Göteborg att sköta 5-årig gosse samt vara behjälplig med uti hemmet förekommande göromål. Svar med foto., rek. och löneanspråk till »Duglig hjalp», Iduns exp.

VILLIG OCH PROPER FLICKA, åtagande sig jungfrus sysslor, får god plats i liten familj i villasamhälle nära Stockholm. Eget rum; behandlas som familjemedlem. Svar med foto. och löneanspråk till »Frisk och stark 321», Iduns exp.

UNG, bättre flicka helst något kunnig i frisering, anspråkslös och vänlig får god plats till landsortsstad. Svar till »Frisering», Iduns exp. f. v. b.

STADGAD, bättre flicka önskas nu genast till hjälp och sällskap åt en aldre fru och en liten klen 7 års gosse. Svar jämte foto., lönepret., ref., betyg och åldersuppgift till »Skånska 1912», Iduns exp.

EN GLAD, snäll, villig och barnkär flicka af god fam., något kunnig i musik, handarbete och sömnad som vill hjälpa till med i ett hem förefallande goromål får plats nu eller 1 okt. i familj där jungfru finnes. Blir ansedd som familjemedlem. Svar jämte foto. till »Familj», Lysekil p. r.

BÄTTRE FLICKA, någorlunda kunnig i bakning och enklare matlagning samt villig att antaga plats som kokerska i mindre familj å landet från 24 nästa okt., torde snarast insända anmälan härom jämte rekommendationer och uppgift å löneanspråk i bref till »A. L.», Kinna.

I YNGRE LANDTBRUKAREFAMILJ önskas en ordentlig och barnkär, bildad flicka att med jungfrus hjälp sköta de dagliga görom. 2:ne flickor, 3—5 år finnas. Betyg, foto. och löneanspråk insändas till »K. L.», Lästringe.

KUNGÖRELSE. Platsen som stadssjuksköterska i Örnsköldsvik kungöres härmed till ansökan ledig. Befattningen tillsättes för fem år i sänder med under denna period förbehållen ömsesidig uppsagningstid af tre mån. Sköterskan åtnjuter i årlig lön 700 kr. jämte semesterarvode samt uppbär dessutom för vård af sjuka särskild ersättning enligt taxa. Sökande skall förete intyg om god frejd samt om sundhet och tillfredsställande utbildning. Ansökningar skola ställas till Hälsovårdsnämnden i Örnsköldsvik D. ingifvas före d. 15 inst. sept. Befattningen tillträdes den 1 okt. 1912.

Örnsköldsvik den 14 aug. 1912.

HÄLSOVÅRDSNÄMNDEN.

I LÄKARHEM, närheten af Sthlm, får undervisningsvan helst musikalisk lärarinna plats för tvänne mindre elever, flickor. Vid. Nya Inack.-Byrån, Jakobsbergsg. 34, 1 tr. ö. g., Sthlm.

BÄTTRE FLICKA, kunnig i matlagn. och sömnad får plats i godt hem. Svar till »Nu genast», Stockholm p. r.

EN BÄTTRE FLICKA, med god smak och kunnig i sömnad, som vill grundligt lära sig tillklippning och profning får plats genast. Utsikt till att om ett eller ett par år få öfverta ateljé i hufvudstaden. Svar till »Syatiljé 1912», Iduns exp.

EN ENKEL, ej allt för ung flicka af god familj, kunnig i enklare matlagning samt villig att deltaga i inom hus förefallande göromål får plats i prästhem på Gotland där familjen består af 2 personer jämte jungfru. Tilträdet sker i sept. Om svar med ref. och löneanspråk önskas snarast möjligt till »Hem», Tingstäde p. r.

FLICKA af god familj och kunnig i enklare matlagning samt i ett hem förekommande göromål erhåller plats i två personers familj, nu genast eller senast den 15 sept. Svar med foto. och uppgift å pret. till Fru Thorborg Rosengren, Strömstad.

Lärarinnebefattningen

vid kvinnliga afdelningen af Gudmundrå högre folkskola (Ångermanland) med undervisningsskyldighet i skolkök, kvinnlig slöjd och gymnastik samt i naturlära sökes före den 15 sept. Lön 750 kr. och fria middagar i skolköket. Läsåret börjar i medio af okt. Närmare upplysningar hos pastor J. Vestin, adr. Frånö.

Två frielevsplatser

vid Amelie Fjæstads Gobelinväfveri, Arvika.

Guvernant.

Medelålders, fint bildad, språkkunnig, musikalisk dam med sinne för familjelif, erhåller till hösten väl aflönad anställning i solid Stockholmsfamilj med 3 yngre döttrar i skolåldern. Svar från endast kompetenta ställas till »C. B. 1912», Svenska Telegrambyrån, Stockholm f. v. b.

En 1:sta kokerska

kunnig, ordentlig och frisk får plats vid Lasarettet i Falun d. 15 sept. Lön 25 kr. pr mån. och allt fritt. Betygsafskrifter torde insändas till husmodern.

En liten ingeniörsfamilj

önskar till ensamjungfru en präktig flicka, som är snäll och villig och van vid alla hemsysslor. Svar till »1:a oktober», Iduns exp.

I prästgård

i Norrland kan en flicka från landet få plats att vara behjälplig med alla inomhus förefallande göromål. Svar mkt »Ss» inom 8 dagar till Iduns exp.

Guvernant,

kompetent att undervisa två barn, 11 och 13 år, i andra och fjärde elementarklassernas alla ämnen, samt i musik, erhåller omedelbart plats i södra Jämtland. Reflekterande hänvände sig till Fru Lisa Lindholm, Apoteket, Rätansbyn.

Barnfröken

önskas för tre pojkar i ålder 7, 4¾ och 3½ år. Sökanden bör vara välrek., barnkär, ordentlig och fullt pålitlig. Ansökningar med event. betyg, foto. och löneanspråk torde sändas till Bankdirektör H. Hedberg, Helsingborg.

Vid Säters Hospital

finnes fr. d. 15 nästk. nov. plats ledig för en tvättföreståndersk a. Lön 400 kr .pr år jämte 3 ålderstillägg, bostad, 1:a klass kost m. m. Sökande torde inlämna sina ansökningar åtföljda af styrkta betygsafskrifter, frejdbetyg m. m. till Hospitalskontoret, Säter.

Tillkännagifvande.

Till befattningen som sköterska vid Stockholms stads hälsovårdsnämnds poliklinik å Södermalm här i hufvudstaden äga hugade kompetenta sökande att senast tisdagen den 10 sept. 1912 innan kl. 12 på dagen å hälsovårdsnämndens byrå i huset n:r 4 vid Vasagatan ingifva sina till hälsovårdsnämnden ställda ansökningar. Med befattningen är förenad en kontant aflöning af 800 kr., bostad och värme jämte 5 ålderstillägg à 100 kr. efter resp. 3, 6, 9, 12 och 15 år enligt bestämmelserna för 3:dje lönegruppen i den af Stockholms stadsfullmäktige år 1911 antagna lönereglerningen.

Stockholm den 9 aug. 1912.

HÄLSOVÅRDSNÄMNDEN.

Vid Fredrika Bremerförbundets landthushållningsskola för utbildande af lärarinnor, Rimforsa,

finnes plats ledig för biträdande lärarinna i huslig ekonomi. Löneförmåner: 800 kr. och allting fritt. Platsen tillträdes den 1 okt. Till styrelsen för Fredrika Bremerförbundets landthushållningsskola ställda ansökningar jämte präst-, läkare- och kompetensbetyg insändas före den 10 sept. under adr. Rimforsa. Upplysningar om tjänstgöring m. m. lämnas af skolans föreståndarinna.

Husmoder vid Medelpads Tuberkulossjukhus

i Sundsvall antages från den 1 nov. innevarande år. Lön 500 kr. och allting fritt. Husmodern åligger: att utöfva tillsynen öfver tvätt, linneförråd, städning m. m.; att uppgöra matordning för ett hushåll af cirka 120 personer samt att i öfrigt uppfylla en värdinnas och husmoders plikter. Vidare upplysningar lämnas af Doktor E. Danielsson, Sundsvall, som äfven mottager ansökningshandlingarne, hvilka skola bestå af ålders-, tjänste- och friskbetyg.

EN SKICKLIG KOKERSKA använder helst Klafreströms spislar. Dessa baka bättre än alla andra, då ugnen uppvärmes fullkomligt jämt. Begär priskurant, gratis och franko från Bruket, Klafreström.

PLATSSÖKANDE

UNG småskolelärarinna önskar anställning i familj att undervisa i vanliga skolämnen och därjämte vara husmoders verkliga hjälp. Svar till »Ingeborg», Hammenhög p. r.

18-ÅRIG ELEMENTARBILDAD flicka önskar plats på större landtegendom i naturskön trakt, såsom husmoderns hjälp och sällskap. Familjemedlem. Svar till »E. A. L.», Örebro p. r.

ENKEL FLICKA kunnig i matlagning, handarbete och sömnad önskar plats i familj helst i Stockholm, som hjälp och sällskap. Svar till »Sept. 1912», Hörby p. r.

PRIVATVÅRD önskas nu genast af bildad, sjukvårdskunnig person. Svar Box 39, Moby.

UNG FLICKA, som genomgått hushållsskola, önskar plats som hjälp och sällskap åt äldre dam. Små anspråk, goda rekom. Svar till »Goda betyg», under adr. S. Gumælii Annonsbyrå, Sthlm f. v. b.

BILDAD FLICKA, fullt kompetent i skötandet af ett hem söker plats i fin familj i Stockholm nu genast. Svar till »G.», Hjo p. r.

UNDERVISNINGSVÅN, skicklig guvernant. Vanl. skolämn., språk, musik. Utm. betyg. »X. W.», Tidn.kont., Humlegårdsg. 9, Sthlm.

UNG BILDAD bättre flicka, glad och hurtig, söker plats i tjänstemannafamilj som skrifbiträde, sällskap och hjälp med husliga göromål. Tacksam för svar till »Villig och arbetsam 25 år», Iduns exp., Sthlm f. v. b.

ORDNINGSÄLSKANDE FLICKA (27 år) önskar till 1 okt. plats mot fritt vivre, helst i prästgård eller herrgård, för att under skicklig husmoders ledning deltaga i allt som förekommer i ett väl ordnadt hems skötande. Svar till »M—n», Växiö p. r.

UNG FLICKA med 8-kl. elementarskolebildning önskar plats som hjälp och sällskap (gärna för barn) i bättre familj, helst i utlandet. Önskar anses som familjemedlem. Bästa ref. Svar till »19 år», Kristinehamn p. r.

GLAD, arbetsam och ordentlig flicka af god familj som genomgått hushållsskola samt praktiserat såsom husföreståndarinna i hem både med och utan husmoder önskar liknande plats till den 15 sept. eller 1 okt. Svar till »S. B.», Stocksund p. r.

19-ÅRIG FLICKA från godt föräldrahem önskar plats som husmoders sällskap och hjälp, helst till herrgard eller bruk, äfven villig biträda med skriftgöromål. Har genomgått 8-kl. läroverk. Svar till helst Norrland», Kontoret G:la Kungsholmsbrog. 36, Sthlm.

FLICKA, 23 år, frisk och gladlynt, önskar plats till prästgård eller herrgård för att såsom medlem af familjen deltaga i husliga göromål. Kunnig i sömnad. Tacksam för svar till »23 år», Avesta p. r.

21-ÅRS FLICKA af god familj önskar plats. Genomgått hushållsskolor och kunnig i enklare sömnad. Barnkär. Svar till »Officersdotter», Lidingö-Brevik p. r.

20-ÅRIG ÖSTGÖTSKA önskar till 1 okt. plats i god familj på landet. Är kunnig i sömnad och van att deltaga i alla inom ett hem förekommande sysslor. Svar väntas till 1 sept. under adr. »Familjemedlem», Norrköping p. r.

UNG bildad tyska som genomgått Kindergarten, önskar plats den 1 sept. i god familj att lära och tala tyska språket. Svar till Fräulein Cremer, Wellinge, Stockholm 2. Telefon Sturehof 15.

UNG FLICKA önskar plats i bättre familj att mot fritt vivre under husmoderns ledning deltaga i förekommande sysslor. Tacksam för svar till »Familjemedlem», Mariestad p. r.

ANSPRÅKSLÖS 19-årig flicka som genomgått 8-kl. läroverk med normalk., önskar till hösten plats som guvernant. Svar till »W. R.», Iduns exp. f. v. b.

18-ÅRIG landtbrukaredotter önskar plats å landtegendom för att gå frun tillhanda i förekommande göromål, helst troende, där musik finnes. Svar till »W.», Iduns exp.

BÄTTRE FLICKA, verkligt duglig, med godt lynne, söker plats mot lön som husmoders hjälp. Kunnig i matlagn., bakn. och husliga bestyr. Svar till »Västgötska», Dala p. r.

HUSHÅLLERSKA önskar till hösten plats, helst hos ungherre eller liten fin familj, är skicklig i enklare och finare matlagn., bakning, syltning och konservering. Fina betyg finnes. Svar märkt »G. A.», Kättilstorp p. r.

UNG landtbrukardotter, van vid arbete, önskar mot fritt vivre plats i bättre fam., helst i närheten af Stockholm för att lära ett hems skötande. Svar t. »Familjemedlem», Ljusdal p. r.

BÄTTRE FLICKA önskar komma i bättre familj som barnfröken eller husmoders hjälp. Svar till »1912», Lönneberga p. r.

UNDERVISNINGSVÅN lärarinna söker plats. Undervisar i skolämnen, språk, musik. Goda betyg. Svar till »Plikttrogen—Barnkär», Sv. Telegrambyrån, Sthlm f. v. b.

TVÄNNE unga bättre flickor önska i höst plats i bättre familj som husmoderns hjälp i stad, större samhälle eller herrgård, helst där jungfru finnes. Vill anses som familjemedlemmar. Svar till »19 och 17 år», Alems p. r.

PLATS i skola eller familj önskas af ung småskollärarinna med goda betyg och 1 termins praktik. Svar till »Judith» Iduns exp.

FÖRLOFVAD FLICKA önskar komma i familj på landet, för att lära ett hems skötande. Svar inom 8 dagar till »Familjemedlem», Spannarp.

Exam. sköterska

söker plats privat eller å sjukhus. Goda betyg. Något hushållsvan. »Sköterska», Iduns exp.

22-årig, troende flicka,

som i flera år ensam förestått föräldrahemmet och är van vid alla inom ett hem förekommande göromål, önskar plats i god familj för vinnande af större erfarenhet. Vid lön fästes ej så stort afseende, om blott tillfälle att lära gifves. Prima ref. Svar till »Plikttrogen Aug. 1912», under adr. S. Gumælii Annonsbyrå, Sthlm, f. v. b.

Plats önskas 15 sept.

eller i höst som kammarjungfru af frisk flicka kunnig i klädningssömnad. Svar till »Emmy 22 år», Fjugesta p. r.

ENGLAND. Fint bildad familj, London, mottager 1 à 2 unga flickor. Närmare genom Fröken Trozelli, Björnsnäs, Åby.

GOD inackordering erhålles för längre eller kortare tid i större prästgård i norra Småland med bekväma kommunikationer. Svar till Prästgården, Säbydal.

GENF. Fin familj emottager unga flickor till inack. Underv. i franska och andra ämnen efter önskan. Alla mod. bekvämligheter. Villa »Les Tilleuls» ch. Châtelet 6, Roseraie.

18 ÅRS FLICKA af god familj önskar till hösten inackordera sig i ordningsfullt bättre hem på landet — gärna prästgård — där utbildning i husliga göromål samt något undervisning i vanliga skolämnen och språk, kan erhållas. Svar märkt »G.», Örebro Dagblad, Örebro.

21-ÅRIG FRISK och hurtig flicka önskar inackordering i treflig familj på landet eller i mindre stad (helst prästgård), där undervisning i pianospelning och språk kan erhållas. Ben. svar med prisuppgift m. m. till »Nybörjare 12», Alim. Tidningskont., Gust. Ad. Torg, Sthlm.

TILLFÄLLE till inackordering i godt hem i hälsosam skogstrakt. Moderata priser. Svar till »Tiveden», Iduns exp.

EN femtonårig flicka af aktad familj önskar att mot fritt vivre komma till präst- eller herrgårdsfamilj för att såsom medlem af familjen gå frun tillhanda och få deltaga i alla till ett hems fullständiga skötsel hörande göromål. Svar till »Ingeborg», Stockholm 1, p. r.

UNG FLICKA från allvarligt bild. hem kan få inack. i Sthlm mot 20 kr. i mån. om 18-årig dotter t. annans. får komma i ung flickas hem. Ref. önsk. och gifvas. Svar till »Byta hem», Postk. Linnég. p. r., Sthlm.

LISAKULLA HVILOHEM, Sätila, Västergötland, mottager för hösten och vintern patienter som äro i behof af hvila och rekreation. Billiga priser! Vidare meddelar Fru Elisabeth Schultheisz.

GODT HEM erbjudes för hösten och vintern å vackert belägen villa i Norra Skåne. Vackra skogar och omgifningar. Svar till »Hemlif», Iduns exp.

UNGA FLICKOR erhålla god inack. och grundlig undervisning i alla hushållsgöromål. Svar till »Godt hem», Tranås.

OFFICERSFRU, hvars man under vintern är kommenderad till annan ort, önskar till hösten mottaga som inackordering i sitt hem vid Djursholm (Ekeby om. invid Danderyds station) en eller två fina bildade damer. Pris 75 à 80 kr. pr mån. Svar till »Officersfru», Iduns exp.

INACKORDERING i fritt belägen prästgård, 600—900 kr. pr år allt efter fordran och besvär får snäll herre eller 2 gossar eller mindre försigkommen men godsint person. Svar till »God vård, Sörmland», Iduns exp.

I ETT FINT bildadt hem, i närheten af Göteborg, kunna 2—3 unga flickor få inackordera sig för att lära väfning och konstväfn. samt allt hvad som hör till ett hems ordentliga skötsel, under erfaren husmoders ledning. Pris 70 kr. i mån. Svar till Box 13, Floda station.

INACK. i aktningsvärd helst barnlös familj önskas för en söt och snäll 2 månaders flicka. Svar till »Manlig, ensam», Iduns exp.

Inackordering

med ensamt rum för en ung flicka kan erhållas hos Fru Maria Plg.-Gyllenbåga, Artillerigat. 24 III. Allm. tel. 222 23.

Å SMEDSBO

välkända Pensionat, Aspeboda, Dalarne, några trefliga rum lediga nu genast. Rikst. 876 a, Falun.

MALIN LISSEL.

Svärdsjö Pensionat och Hvilohem rekommenderas.

Öppet året om.

27 km. fr. Falun (automobiltrafik), 5 km. fr. Linghed (öfver Gefle—Ockelbo). Bästa rekreation i hög luft. Vid skog och sjö, härlig natur. Läkare och apotek på platsen. Adr.: Svärdsjö, Dalarne.

Till höstterminen

kan bästa inack. erhållas för skolungdom nära flera af våra bästa skolor å Österm. De bästa ref. Svar märkt »Aug. 1912». Iduns exp.

Tillfälle finnes

för äldre dam eller herre som önskar inackordering i ett verkligt godt hem i Sthlm på Östermalm där bästa hjälp och omvårdnad kan påräknas om så behöfves. Om så önskas kan egna möbler få medtagas. Stort, trefligt rum med stor garderob. Bästa ref. Svar märkt »Hemtrefnad», Iduns exp.

I Svenska Hvilohemmet

på Teneriffa emottagas ännu två patienter. Ressällskap d. 25 okt. från Hamburg. Upplysningar till den 15 sept. af Fru Elin Smith-Molz, Trelleborg.

Bröstsjuka

emottagas till sanatorievård å »Nordhem», Österås. Läkare: Dr: John Tillman vid Österåsens sanatorium. Förfrågningar besvaras af E. Nordenberg, Österås.

Att hyra i Norrtelje,

För herre eller dam, som är i behof af hvila och luftombyte, finnes en välmöbl. dublett eller enkelrum med centralt, vackert läge, nu genast eller 1:sta okt. Goda, billiga lefnadsomkostnader. Härlig luft, goda bad. Tågförb. med Sthlm 3 ggr. dagligen. Skriftliga svar till »Treflig bostad», Norrt. Tidn. exp. f. v. b. eller Riks. Telef. Norrtelje 134.

Doktor A. Kjellbergs

kurs i massage och sjukgymnastik.

Begär prospekt! Stockholm. Mästersamuelsgatan 70.

Gymnastikdirektörsexamen

aflägges efter 2-årig kurs af kvinnliga elever vid

Sydsvenska Gymnastik-Institutet.

Ny kurs börjar 14 sept.

Prospekt gen. *kapten J. Thulin, LUND.*

Vid

Professor Unmans Institut

börjar 1 okt. ny (ett-årig) kurs i *Massage* och *Sjukgymnastik.* Begär prospekt. Brunkebergsgat. 9, Stockholm.

Vid

Göteborgs Gymn. Institut,

Göteborgs Arkader, Göteborg,

börjar 10 okt. fullständig utbildningskurs i **Massage** och **Sjukgymnastik** (för damer och herrar). **Begär prospekt.**

Professor Cederschiöld

behandlar med *egna massagemetoder:* Mag-, Tarm- Reumatiska- och Nervåkommor m. m. Näs-svalgkatarr lokalt med instrument smärtfritt. Grefturegatan 22, Stockholm.

ZoToS Osvikligt medel mot

Sjösjuka.

På apotek i askar à kr. 2.00 och 3.50.

Vårda håret, om det är sjukt eller friskt, och använd

Zivertz' Extrait Vegetal

bästa hårkonserveringsmedel. Rekommenderadt af många läkare. Finnes till salu hos frisörer och i parfymaffärer samt hos Kongl. Hofl. **Ziwertz' Eftr.,** Drottninggatan 42, Arkaden, **Göteborg.** Återförsäljare rabatt.

Lait Antéphélique

(kändt i hela världen sedan 50 år) bästa medel mot rynkor, fräknar, lefverfläckar, finnar, fnassel m. m. Pris kr. 6.— + porto. **Franska Parfymmagasinet,** ***Drottninggatan 21, Stockholm.***

SANITAS.

Specialaffär för Sjuk- o. Hälsovårdsartiklar.

Dambindor 95 öre pr duss., med lifband 1.25. Stickade från 5 kr. pr duss Sprutor, Sköljkannor, Bråckband, Nappar o. Bindor. Landsortsorder exp. omgående. Rekv. från 5 kr fraktfritt. **Odengatan 39, Stockholm.**

Oatine-Crème är det förnämsta medlet att skydda huden för köldens skadliga inverkan. Denna kraftiga snöhvita naturprodukt-extrakt af ren hafre renar porerna, läker huden o. hyn blir vacker o klar. Äkta endast i hvit burk med grönt lock The Oatine C:o, London. Oatine-Crème säljes efter tullförhöjningen till 1.50 o. 3 kr. pr burk samt Oatine-Tvål, Oatine-Puder o. Balsam säljes öfverallt o. hos A. W. Nording, Biblioteksgatan 11 o. Drottninggatan 63, Stockholm.

Bästa järnmedel, utmärkt styrkande. Föreskrifves af många läkare.

Ferrin

Apoteket Lejonet, Malmö.

Finnes äfven i form af

Tabletter.

Fås på apoteken.

För engelska sjukan,

som bryter ut vid alla åldrar intill 40 år, fås säker hjälp med utvärtes medel af undertecknad, som har 36 års praktik i Engelska sjukans behandling.

De mest framträdande symptomerna äro ***blodfattigdom, slappa armar*** o. ***ben, gnatigt lynne, ingen sömn, ingen aptit,*** somliga äta mycket, men magra ändå, kroppen blir upplöst i slem som stockar sig i lederna och medför ***kyla, klåda*** och ***utslag.*** Blir ej slemmet utrensadt brytes kroppen sönder. Ingen behöfver resa hit. Beskrif symptomerna. ***Sneda lemmar*** kunna bli återställda. Bref besvaras mot dubbelt porto.

Tusentals intyg finnas.

Hanna Bengtsson, Malmö.
Regementsgatan 82.

Köttsoppa

anrättas bäst med

MAGGI's

Buljong-Tärningar.

Elsa Philips Husmodersskola,

Karlavägen 1 A, Stockholm,

börjar sin 9:de termin för bildade unga flickor den 16 sept. 1912. Undervisning i finare och enklare matlagning, bakning, konservering och inläggningar af frukt, grönsaker och kött, sjukmatlagning, uppköp, födoämneslära, hushållets ekonomi m. m. Olika kurser. Examinerade lärarinnor. **Förbereder inträde till lärarinnekurser i huslig ekonomi.** Prospekt, ref. o. närmare upplysn. på begäran. Mottagningstid 12—1.

ELSA PHILIP, *Stockholm, Karlavägen 1 A, 3 tr.* Tel. Ö. 1310.

I KVINNLIGA UTBILDNINGSSKOLAN VILLA HULT

emottages anmälningar till höstkursen, som börjar den 15 september och fortgår i tre månader. Elever emottages äfven på kortare tid om plats finnes ledig. **Obs.!** Facklärarinnor. Elever förberedes för inträde i Fackskolan. Därjämte meddelas undervisning i **Språk, Musik, Sång, Målning, Väfnad, Sömnad** och **Handarbeten.** Referenser af föräldrar till från skolan utgångna elever. Utförl gt prospekt och upplysningar erhållas ifrån såväl Thyselius Byrå, Grefthuregatan 1, **Stockholm,** Allm. Tel. 8939, som från skolan, adress **Villa Hult, Kneippbaden,** Tel. Norrköping 758.

Nobynäs Hushållsskola.

Kurs fr. 1 sept. till 15 dec. och fr. 20 jan. till 1 juni.

Bildade flickor mottagas å **Nobynäs Herrgård,** härligt läge nära sjö och skog å småländska höglandet. **Grundlig** undervisning i **hushåll, väfnad, handarbeten** m. m. meddelas af **skickliga, examinerade lärarinnor.** Godt hem. Väl inredda rum och hushållslokaler. Förfrågningar och anmälningar ställas till föreståndarinnan Fru E. von Kothen, Nobynäs, **Frinnaryd. Rikstelefon 5.**

Husmoderskolan Hemmet

börjar höstterm. d. 16 sept. Grundlig o. praktisk undervisn. Utm. referenser. Prospekt g:m *Fru Anna Gyllenspetz,* f. von Holten, Drottningg. 67, Stockholm.

Birgitta-Skolans kurser

i Klädsömnad, Fransk linnesömnad, Konstbroderi, Spetssöm och Knyppling börja åter 15 sept. ***Regeringsgatan 19—21.*** Prospekt på begäran.

Föreståndarinnor:

Elisabeth Glantzberg. **Emmy Kylander.**

Fröbel-Institutet i Norrköping

Institutets uppfostrarinnekurser som omfatta **A.** Utbildning för kindergarten, **B.** för uppfostrarinnekallet i hemmet, börja d. 17 sept. kl. 1 e. m. Prospekt och upplysningar genom föreståndarinnorna ***Ellen*** och ***Maria Moberg.***

Fil. D:r Anna Ahlströms Läroverk

Nya Elementarskolan för flickor,

29 Kommendörsgatan, Stockholm, invid Cirkusplan.

Småskola (äfven gossar). **Elementarskola** med **normalskolekompetens. Gymnasium** med **dimissionsrätt.** Anmälningar kunna ske skriftligen.

Anna Ahlström, fil. d:r.

Örebro Kindergartenseminarium.

Silvermedalj å Örebroutställningen 1911.

Ettårig, teor. prakt. kurs för utbildandet av ledarinnor och lärarinnor i Kindergarten, hem, barnkrubbor, barnhem o. d. Goda platser anskaffas. Ny kurs begynner 18 sept. kl. 1 e. m. Prospekt och upplysningar genom föreståndarinnan, fröken **Maria Kjellmark,** Örebro, Oskarsparken 7.

Plastik- & Dansinstitut

för barn och vuxna öppnas å Hotell Continental d. 12 sept. Kursen omfattar 8 mån. med 1 lektion i veckan. Lektionstid: *torsdagar;* för barn kl. 6—8, för vuxna kl. 8—10 e. m. Pris 100 kr. Anmälningar hvarje dag kl. 1—3, 6—7 e. m. pr A. T. 202 37 samt fr. o. m. 2 sept. å Hotell Continental kl. 1—3 e. m.

Allan Gullberg. ***Fru Josefina Gullberg.***
Balettmästarinna.

Franska Skolan,

Döbelnsgatan 9. (Allm. Tel. 78 11).

Fullständigt åttaklassigt läroverk för flickor. I de tre förb. klasserna och i lekskolan mottagas äfven små gossar, som beredas till allm. läroverk.

Anmälningar af nya elever mottagas i skolans hus fr. o. m. den 28 aug. dagligen kl. 12—1.

Höstterminen börjar med inträdesprøfningar den 13 sept. kl. 10 f. m.; allmänt upprop sker den 14 sept. kl. 10 f. m.

Jenny Müller.

Rodenstamska Skolan i Hudiksvall mottager 2 sept. nya elever i **Skolköksläraarinnekursen, Slöjdlärarinne-** och **Väfläraarinnekursen** samt **Husmoderskursen,** till hvilken ock hör **konserverings-** och **vegetarisk kurs.** Prospekt på begäran.

Praktiska hemkurser.

(BRUMMERSKA SKOLAN, Stockholm).

Utbildningskurs i matlagning och öfriga praktiska hemsysslor, afsedd för unga flickor öfver skolåldern, omfattar **matlagning, tvätt, möbelpolering** och **lackering,** enklare **tapetserarearbeten,** modern **linnesömnad** utan tråckling samt väfnad.

Matlagningskursen omfattar två terminer med 4 dagars arbetstid i veckan, öfriga kurser omkring 60 timmar. Alla ämnen valfria.

Prospekt och närmare upplysningar i Brummerska skolan, Johannesgat. 18. Mottagningstid under augusti månad alla dagar kl. 12—2.

EUG. STEINMETZ

Kindergartenseminariet i Stockholm,

25 Kommendörsgatan. Grundadt 1897.

Ettårig utbildningskurs för unga flickor, som vilja ägna sig åt undervisning i Kindergarten, hem och skolornas lägre klasser. Ansökningar helst före 1 sept. Mottagning måndag, onsdag, lördag 1—2.

Anna Eklund. **Signe Åkermark.**

Vid Åsgårds skolkoloni i Jämtland,

praktiskt läroverk för gossar,

äro till läsårets början **den 15 september** några elevplatser lediga. Prospekt och upplysningar från

greve ***Robert Mörner,*** koloniens rektor.
Adress: Birka, **Täng** (Jämtland).

Båstads Helpension för flickor.

Nytt läsår börjar den 2 sept. Prospekt sändes och upplysningar meddelas af ***Bertha Jönsson,*** **adr. Båstad.**

Språk- och Hushållsskolan Fleurie utanför Linköping

börjar nytt arbetsår den 1 september. Nya elever emottagas. Prospekt på begäran. **Rosa Lönnies.**

Lektioner i Linnesömnad.

(äfven Blusar, Barnkläder m. m.)

Våra kurser börja åter den 9 sept. Före 4 sept. är adr. Asarum, Blekinge.

Karin Egnér,
Stockholm, Sibyllegatan 36.
Rikst. 3530. A. T. 21004.

Eva Egnér,
Malmö, Fersens väg 2.
Tel. 4490 ev. 4083.

Kurs i klädsömnad.

Elever mottagas dagligen kl. 11—3. Upplysn. i skolans lokal, Grefgatan. 57. Allm. tel. 22453. Prospekt på begäran.

Selma Wahlgren.

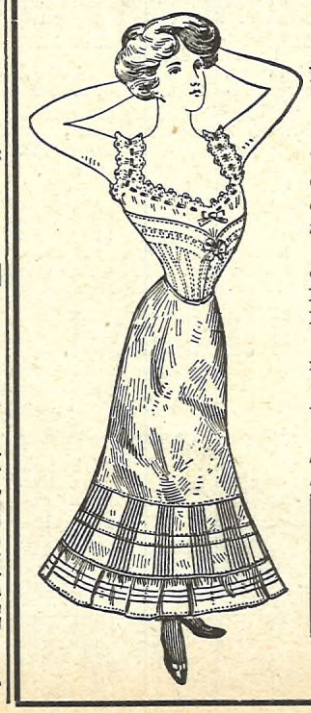

En taftunderkjol af helsiden

tillsändes Iduns läsarinnor *portofritt öfverallt i Sverige*

för Kr. 9.45.

För att göra våra specialartiklar för damer kända för Iduns läsarinnor offerera vi ***i reklamsyfte en taftunderkjol af helsiden, i modern fason och med extra bred och elegant volang,*** till ett pris af ***Kr. 9.45 portofritt*** mot efterkraf (ord. pris Kr. 18.—).

Tyget är det nu så ***moderna tvåfärgade "change-geant"-sidenet,*** och kjolen kan erhållas i någon af följ. 6 hufvudfärger:

N:r 1. Blått o. Grönt. N:r 3. Laxfärg. N:r 5. Grönt o. Karminrödt.
N:r 2. Lila o. Reseda. N:r 4. Olive o. Lila. N:r 6. Svart.

Denna sidenkjol har ett ***ytterst klädsamt utseende*** och är försedd med ***veckad garnering af alpacca på afvigsidan.***

Beställningssedeln, som gäller ***tre veckor från tidningens datum,*** torde förses med ***tydligt namn och tydlig adress.***

Obs.! Priset är beräknadt utan tull, som blir c:a 1 krona pr st. ***Om icke kjolen motsvarar vår beskrifning får den återsändas, och erhålles då beloppet tillbaka. Förskottsbetalning undanbedes.***

Beställningssedel.

Var god sänd undertecknad den i Idun utlofvade

..... st. taftunderkjol af helsiden. Färg N:r.....

Namn: .....

Adress: .....

Skandinavisk Importforretning, Manufakturafdelningen,
Studiestræde 16, Köpenhavn.

Det modernaste och elegantaste i tyger af hög kvalitet representeras af märket

"WELLWOVEN"

Genom att specialiseras å ett fåtal märken står fabrikatet uppnådt i fråga om såväl **utförande, styrka, kvalitet** som **pris.** Tillhandahålles af de flesta första klass klädesaffärer, samt engrossister inom landet i Cheviot, Foulé, Engelsk Serge, Croisé i de alltid tilltalande och klädsamma färgerna djupsvart, högblått och modernt grått.

Begär alltid fabrikatet **"Wellwoven"** hvilket innebär en garanti å högsta kvalitet.

En varas goda beskaffenhet ihågkommes långt efter sedan priset fallit i glömska.

Med detta nummer
följa Iduns
Romanbilaga och Iduns
Mode- och Handarbetstidning.